

UNIVERSAL
LIBRARY

OU_200763

UNIVERSAL
LIBRARY

ಈ ಕವಿಯ ಇತರ ಗ್ರಂಥಗಳು

ಕವನಸಂಗ್ರಹ

ಹಣತೆ

ಮಾಂದಳರು

ಶಾರದ ಯಾಮಿನೀ

ಗಣೇಶ ದರ್ಶನ

ಗಾಥಿಕ

ಅಹಲ್ಯೆ

ಕವಿ ಮತ್ತು ದೋಣಿಯ ಬಿನದ

ಗೋಕುಲ ನಿರ್ಗಮನ

ಶಬರಿ

ವಿಕಟ ಕವಿ ವಿಜಯ

ಕನ್ನಡಕವಿ ಕಾವ್ಯಮಾಲೆ-೨೨

ರ ನ ನ ರ ನ್ವ ತಿ
ಮತ್ತು
ಇತರ ಕವನಗಳು

ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್

ಶಾರದಾ ಮಂದಿರ
ಕೃಷ್ಣರಾಜವನಂ, ಮೈಸೂರು

ಈ ಮಾಲೆಯ ಸಂಪಾದಕರು ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರು :

ಎಚ್. ಎಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣ ರಾವ್, ಎಂ. ಎ.
ಕನ್ನಡ ಅಧ್ಯಾಪಕರು, ಶಾರದಾವಿಲಾಸ ಕಾಲೇಜು, ಮೈಸೂರು

ಮೊದಲನೆಯ ಮುದ್ರಣ ೧೯೫೪

ಎಲ್ಲ ಹಕ್ಕುಗಳೂ ಗ್ರಂಥಕರ್ತರಿಗೆ ಸೇರಿವೆ

ಬೆಲೆ :

ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರತಿ ೧—೮—೦

ಕ್ಯಾಲಿಕೋ ಪ್ರತಿ ೨—೮—೦

ಮುದ್ರಕರು :

ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾವ್

ಮೈಸೂರು ಪ್ರಿಂಟಿಂಗ್ ಮತ್ತು ಪಬ್ಲಿಷಿಂಗ್ ಹೌಸ್,
ಮೈಸೂರು

ಮೊದಲ ಮಾತು

ಈ ಕವನಸಂಗ್ರಹದಲ್ಲಿ ನಾನು ಕಳೆದ ಎಳೆಂಟುವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ ಆಗಾಗ ಬರೆದ ಕವನಗಳು ಸೇರಿವೆ. ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಬಹುಭಾಗ ಪತ್ರಿಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಚ್ಚಾಗಿ ಓದುಗರ ಕಣ್ಣಿಗಾಗದೆ ಹಾದುಹೋಗಿದೆ. ಈ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಒಟ್ಟುಗೂಡಿಸಿ ಈ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ತರುವ ಉದ್ದೇಶ ಇಷ್ಟು ಶೀಘ್ರವಾಗಿ ನೆರವೇರುತ್ತದೆಂದು ನಾನೆಣಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ತರುಣ ಮಿತ್ರರು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ವಿಶೇಷವಾದ ಆಸಕ್ತಿವಹಿಸಿದ್ದರಿಂದ ಈ ಪ್ರಕಟನೆ ಸಾಧ್ಯವಾಯಿತು. ಈ ಕವನಗಳನ್ನು ಆಗಾಗ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ನನ್ನನ್ನು ಬಹುಮಾನಿಸಿದ ಪತ್ರಿಕೆಗಳ ಮಾನ್ಯ ಸಂಪಾದಕರಿಗೂ ಮತ್ತು ಈ ಪುಸ್ತಕದ ವಿಚಾರವಾಗಿ ನನಗೆ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಈ ಕಾರ್ಯದಲ್ಲಿ ನೆರವಾದ ಮಿತ್ರರಿಗೂ ಪ್ರಕಾಶಕರಿಗೂ ನಾನು ಬಹು ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

ಪದ್ಯರಚನೆಯ ಕಲೆಯ ವಿಚಾರದಲ್ಲಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆ ನಡೆಯುತ್ತಿರುವ ಈ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಕಾವ್ಯವನ್ನು ಕುರಿತು ನನ್ನ ಈಗಿನ ನಿಲವೇನೆಂಬುದನ್ನು ಒಂದೆರಡು ಮಾತುಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದೆನಿಸುತ್ತದೆ. ಕಾವ್ಯದ ಜೀವಾಳ ವಸ್ತುವಿನಲ್ಲಿದೆಯೇ, ಸಂವಿಧಾನದಲ್ಲಿದೆಯೇ, ರೂಪದಲ್ಲಿದೆಯೇ, ಕೈಲಿಯಲ್ಲಿದೆಯೇ, ಪದಪ್ರಯೋಗಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿದೆಯೇ, ಅಥವಾ ಇವೆಲ್ಲವುಗಳ ಉಚಿತ ಸಮವಾಯದಲ್ಲಿದೆಯೇ—ಈ ರೀತಿ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯೇಳುವುದು ಸಹಜ. ಇದನ್ನು ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಆಲೋಚಿಸುತ್ತಾ ಇವುಗಳಲ್ಲಾವುದೆರಲ್ಲೂ ಕಾವ್ಯ ರಹಸ್ಯವಡಗಿರುವಂತೆ ನನಗೆ ತೋರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಕಾವ್ಯದ ಉತ್ಪತ್ತಿಗೆ ಕವಿಗೆ ಹುಟ್ಟಿನಿಂದಲೇ ಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ಎರಡು ಗುಣಗಳಿರಬೇಕೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಭವದ ತೀವ್ರಸಂವೇದನಾರೂಪವಾದ ಪ್ರಜ್ಞೆ—ಇದನ್ನು ಬೇಕಾದರೆ ಭವನಿಮಜ್ಜನಚಾತುರ್ಯ ಎಂದು ಕರೆಯಬಹುದು—ಮತ್ತು ಆ ನಿಮಗ್ನತೆಯಿಂದ ಪಾರಾಗಿ ಬೇರೆಯಾಗಿ ನಿಲ್ಲುವ ಲಭಿಮಾ ಕೌಶಲ; ಈ ಎರಡು ಗುಣಗಳು ಕವಿಗಿದ್ದ ಹೊರತು ಕಾವ್ಯ ಸಿದ್ಧಿಸಲಾರದು. ಮಿಕ್ಕ ಗುಣಗಳು ಅಭ್ಯಾಸ ಮತ್ತು ಪರಿಶ್ರಮದಿಂದ ಲಭ್ಯವಾಗ

ತಕ್ಕವು. ಒಂದು ಚೇತನದಲ್ಲಿ ಭವದ ಧರ್ಮಾರ್ಥಕಾಮಸಂಬಂಧವಾದ ಅಕರ್ಷಣೆಗೂ ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಕರ್ಷಣೆಗೂ ಉಂಟಾಗುವ ಘರ್ಷಣದಿಂದ ಕಾನ್ಯ ಹುಟ್ಟುತ್ತದೆ, ಕಲೆ ಉದಿಸುತ್ತದೆ. (ಇದನ್ನು ಘರ್ಷಣವೆಂದು ಕರೆಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಈ ವಿರುದ್ಧಶಕ್ತಿಗಳ ಸತತಸಾಹಚರ್ಯವೆಂದರೆ ಮೇಲೇನೋ.) ಪರಸ್ಪರಾಶ್ರಯಗಳಾದ ಈ ಎರಡು ಶಕ್ತಿಗಳೂ ಒಂದು ಚೇತನದ ಮೇಲೆ ಸಂತತವಾದ ಪ್ರಭುತ್ವವನ್ನು ನಡೆಸುತ್ತಾ ಒಂದನ್ನೊಂದು ಅತಿಕ್ರಮಿಸದಂತೆ, ಮುಕ್ತಿಯ ವಿಕರ್ಷಣೆ ಪ್ರಚುರವಾಗಿ ಭವದಾಕರ್ಷಣೆ ಅದನ್ನು ತನ್ನೆಡೆಗೆ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಜಗ್ಗುತ್ತಾ, ಇಂಥ ತುಯ್ತುಗಳ ಆಯಕಟ್ಟಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಜೀವಾತ್ಮಸಂಸ್ಥೆ ಕಾನ್ಯಕ್ಕೂ ಕಲೆಗೂ ಮಾತೃಕೆಯಾಗುತ್ತದೆ. ಕವಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಚುರವಾಗಿರುವುದು ಮುಕ್ತಿಯ ಆಸೆ. ಈ ಆಸೆ ಅರ್ಥಕಾಮ ಸಮೃದ್ಧವಾಗಿ ಧರ್ಮಸಂಯಮಿತವಾದ ಭವದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹುಟ್ಟೀತು. ಅದುದರಿಂದ ಭವದ ಸೆಳೆತವಿಲ್ಲದೆ ಕಾನ್ಯ ಹುಟ್ಟಲಾರದು ನಿಜ ; ಆದರೂ ಅದರಿಂದ ಫಲಿಸತಕ್ಕದ್ದು ಮಾತ್ರ ಭವಪ್ರಶಮನ ಮತ್ತು ಆ ಬಿಡುಗಡೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಉಲ್ಲಾಸ. ತಾನು ಏತರ ಪ್ರಶಮನವೆಂದೂ, ತನ್ನದು ಏತರಿಂದ ಮುಕ್ತಿಯೆಂದೂ ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗಿ ತೋರುವ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಅದು ಭವದ ಪ್ರತೀಕವಾಗುತ್ತದೆ, ಅಷ್ಟೆ. ಭೂಮಿಗೆ ಸೌಮ್ಯೋಪಗ್ರಹದಂತೆ, ಭವಕ್ಕೆ ಕವಿಯ ಕಾನ್ಯ. ಯಾವ ಉದ್ದೇಗದ ಅಕರ್ಷಣೆಗೂ ಸಿಕ್ಕಿ ಕೆಳಕ್ಕೆ ಬೀಳದೆ ಅದರ ಸೆಳೆತಕ್ಕೆ ತನ್ನ ಗರ್ಭಪ್ರಾಪ್ತವಾದ ವಿಕರ್ಷಣಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಮಾರೊಡ್ಡಿ ಮೇಲೆ ತೇಲುತ್ತಾ ಭವದ ಸುತ್ತ ಪರಿಭ್ರಮಿಸುವ ಆತ್ಮ ಸುಧಾಂಶುಗಳು ಕವಿಯ ರಚನೆಗಳು.

ಈ ಮುಕ್ತಿಪ್ರಾಚುರ್ಯವಿಲ್ಲದಿದ್ದರೆ ಲಭಿಸುವುದು ಪ್ರಚಾರ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಚೋದಕ ಸಾಹಿತ್ಯ, ಪ್ರಬೋಧನ ಸಾಹಿತ್ಯ ; ಈ ಸಾಹಿತ್ಯದಿಂದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಲ್ಲವೆಂದಲ್ಲ, ಅದನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸತಕ್ಕಂಥವರು ಬೆಲೆಯಿಲ್ಲದವರೆಂದಲ್ಲ. ಸತ್ಯಾನ್ಯದಲ್ಲೂ ಈ ಅಂಶಗಳಿದ್ದೇ ಇವೆ; ಕಾಲಾನುಗುಣ್ಯವಾಗಿ ಅವುಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯವೂ ಬರುತ್ತದೆ, ನಿಜ. ಆದರೆ ಅವುಗಳಿಗೆ ಅಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಚುರ್ಯವಿಲ್ಲ; ಕವಿಯ ಭವಪ್ರವನಶಕ್ತಿ ಅವುಗಳಿಂದ ಕುಂಠಿತವಾಗಲ್ಲ; ಕುಂಠಿತವಾಗಿದ್ದರೆ ಅವಕ್ಕೆ ಕಾನ್ಯತ್ವ ಸಿದ್ಧಿಸದು. ವಾದವಿಷ್ಟೆ—ಧರ್ಮಾರ್ಥ

ಕಾಮಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ನೇರವಾಗಿಯೂ, ಅವುಗಳ ತೊಡಕಿನಲ್ಲೇ ರಮಿಸುವಂತೆಯೂ ಸಾಹಿತ್ಯವನ್ನು ನಿರ್ಮಿಸತೊಡಗುವವರು ಶಾಸಕರ, ಶೂರರ, ಧರ್ಮಪ್ರವರ್ತಕರ, ಅರ್ಥಪ್ರಚೋದಕರ, ಕಾಮಪ್ರಚೋದಕರ ಗುಂಪಿಗೆ ಸೇರತಕ್ಕವರು; ಅವರಿಂದ ಭವಕ್ಕೆ ನೇರವಾದ ಪ್ರಯೋಜನವುಂಟು, ಪ್ರಚೋದನೆಯುಂಟು. ಅದರ ವೃದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಹ್ರಾಸಗಳಿಗೆ ಅವರು ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟವರು. ಈ ಪ್ರಚೋದನೆಗಳಿಂದ ಕವಿಗೂ ಪ್ರಯೋಜನ ಪ್ರಚೋದನೆಗಳಿಲ್ಲದಿಲ್ಲ. ಅಕರ್ಷಣದಿಂದ ವಿಕರ್ಷಣ ಹುಟ್ಟಿಕೊಳ್ಳತಕ್ಕದ್ದು ಪ್ರಕೃತಿ ನಿಯಮ. ಅಣುವಿನಿಂದ ಹಿಡಿದು ಗ್ರಹತಾರಾವಲಯದವರೆಗೂ ಹರಡಿ ವಿಶ್ವವ್ಯಾಪಿಯಾಗಿ ಅದರ ಪರಿಭ್ರಮಣಕ್ಕೆ ಮೂಲವಾಗಿರುವ ಈ ನಿಯಮ ಜೀತನವ್ಯಾಪಿಯಾಗಬೋಲ್ಲದೇಕೆ? ಕವಿಗಳಲ್ಲಿ ಅತ್ಯಂತ ಶ್ರೇಷ್ಠನಾದ ಕಾಳಿದಾಸನು ತನ್ನ “ಮಾಲವಿಕಾಗ್ನಿಮಿತ್ರ” ದ ಮಂಗಳ ಶ್ಲೋಕದಲ್ಲಿ ಮಾಡಿರುವ ಈಶ್ವರನ ವರ್ಣನೆಯಲ್ಲಿ ನಾವು ಕಾಣುವುದೇನು—ಈ ಮಹಾ ಶಕ್ತಿಗಳ ಬಹು ಮೋಹಕವಾದ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತಿಪ್ರಚುರವಾದ ಸಾಹಚರ್ಯವನ್ನಲ್ಲದೆ? ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನವಾಗಿದ್ದರೂ ವೈಭವಾಸಕ್ತಿಯಿಲ್ಲ, ಸಕಲಭೋಗವಸ್ತುಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ್ದರೂ ಇಂದ್ರಿಯಾರಾಮತೆಯಿಲ್ಲ, ಜಗತ್ತನ್ನೇ ಭರಿಸತಕ್ಕ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವಿದ್ದರೂ ನಿರಹಂಕಾರವಾದದ್ದು—ಇಂಥ ಸಮೃದ್ಧಜೀವನದ ಜನಪದ ಮಾತ್ರ ಯೋಗಿಸಿದ್ದ ಸಂತರಿಂದ ಸೇವ್ಯವಾಗಿ ಕವಿಚಂದ್ರಚೂಡವಾಗಬಲ್ಲುದು. ಅದರ ಪರಿಚ್ಛೇದದಲ್ಲಿರುವ ಸತ್ವಶಾಲಿಗಳು ತಮ್ಮ ಭವಶ್ರಮವನ್ನು ಆ ತನಿವೇಳಿನಿಂದ ಪರಿಹರಿಸಿಕೊಂಡು ತಮ್ಮ ಕರ್ತವ್ಯಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನೂ ಉತ್ಸಾಹವನ್ನೂ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಐಶ್ವರ್ಯಸಂಪನ್ನವಾಗಿ, ಭೋಗವಸ್ತುನಿಬಿಡವಾಗಿ, ಮಹಾಸತ್ತ್ವವುಳ್ಳದ್ದಾಗಿದ್ದರೂ ತತ್ತರವೃದ್ಧಿಯಲ್ಲೇ ಆಸಕ್ತವಾದಜನತೆಯಲ್ಲಿ ಸತ್ತ್ವವ್ಯಾಹುಟ್ಟಲಾರದು—ಅದು ಸ್ವಲ್ಪ ಮಟ್ಟಿಗಾದರೂ ಭವವಿಮುಖತೆಯನ್ನು ಪಡೆಯುವತನಕ. ಕವಿ ಒಂದು ಜನಾಂಗದ ಭವಪ್ರವೃತ್ತಿಶಕ್ತಿಯ ಪ್ರತೀಕವಲ್ಲ; ಅದರಲ್ಲಿ ನಿವೃತ್ತಿಶಕ್ತಿ ಪ್ರಚುರವಾಗುವ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಆ ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಮತ್ತು ನಿವೃತ್ತಿ ಶಕ್ತಿಗಳ ಸಾಮರಸ್ಯದ ಪ್ರತೀಕ. ಆತನ ಗುರಿ ಭವೋದ್ವೇಗಪ್ರಚೋದನೆಯಲ್ಲ, ಭವಾನೇಗಪ್ರಶಮನ. ಧರ್ಮಾರ್ಥ

ಕಾಮಗಳ ಮೇಲೆ ಆತನ ಪ್ರಭುತ್ವವಿಲ್ಲ. ಬಾಳಿನ ಎಳೆಗೆಬೀಳುವೆಗೆ ಆತನ ಕವಿಗುಣ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟುದಲ್ಲ. ಅರ್ಥಕಾಮಗಳು ಹದಗೆಟ್ಟು ಧರ್ಮಗ್ಲಾನಿಯಾದಾಗ ಜಗತ್ತು ಭಗವದವತಾರಕ್ಕೆ ಬಯಸುತ್ತದೆಯೇ ಹೊರತು ಕವಿಗಲ್ಲ. ಆ ಮಹದವತಾರದಿಂದ ಅರ್ಥಕಾಮಗಳು ಹದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಧರ್ಮದ ಸತ್ತ್ವವೃದ್ಧಿಯಾಗಿ ಜೀವನ ಸಮೃದ್ಧವಾದ ಮೇಲೆ ಕವಿಸಂಭೂತಿ, ಕಾನ್ಯೋದಯ. ಆ ಅವತಾರಸೂರ್ಯನ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತನ್ನಲ್ಲಿ ಸಂಯಮಿಸಿ, ಮರಳಿ ಈ ಭವದ ಮೇಲೆ ಸ್ಮೃತಿರೂಪದಲ್ಲಿ ಜಿಲ್ಲುವುದಕ್ಕಾಗಿ ಆ ಭವವೇ ಕವಿಯನ್ನು ಕಲ್ಪಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತದೆ—ತಕ್ಕ ಕಾಲದಲ್ಲಿ.

ಹೀಗೆ ಕಾನ್ಯದ ಪ್ರಮುಖಗುಣ ಭವೋದ್ವೇಗಪ್ರಶಮನವಾದುದರಿಂದ ಅದರ ವಸ್ತುವೆಂಥದಾದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಅಸ್ಥಿಲತೆಯ ಸೋಂಕಿಲ್ಲ, ಸಹೃದಯರ ಮನಸ್ಸನ್ನು ಎಲ್ಲ ತೊಡಕಿನಿಂದಲೂ ಬಿಡಿಸಿ ಬಿಡುಗಡೆಯಲ್ಲಿ ನೆಲೆಗೊಳಿಸುವುದರಲ್ಲಿ ಸತ್ಕಾವ್ಯವು ತನ್ನ ಸಾರ್ಥಕ್ಯವನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತದೆಯಾದುದರಿಂದ. ಆ ಕಾರಣದಿಂದಲೇ ವಿಷಯೋದ್ಭವವಾದ ಜುಗುಪ್ಸೆಯೂ ಕಾನ್ಯದಲ್ಲಿ ತಿಳಿಮೆಗೊಂಡು ಭೋಗ್ಯರಸಪದವಿಗೇರುತ್ತದೆ. ಗಂಧರ್ವನಾಗುವ ಕಂಬಂಧನಂತೆ—ಆ ಗಂಧರ್ವನಲ್ಲಿರುವುಮ ತಾನು ಹಿಂದಿನ ಕಂಬಂಧನೆನ್ನು ವಷ್ಟು ಕಂಬಂಧಾಂಶ; ಅಷ್ಟೆ. ಮಿಕ್ಕದ್ದೆಲ್ಲ ದಿವ್ಯವೇ. ಹೀಗೆಯೇ ಎಲ್ಲ ಉದ್ವೇಗಗಳಿಗೂ ಆಯಾ ರಸಸ್ಥಾನದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತಿ. ಈ ತಿಳಿಮೆಯಿಂದ ನಮಗೆ ಲಭಿಸುವುದು ಹೃದಯಶುದ್ಧಿ, ದರ್ಶನಶುದ್ಧಿ ಮತ್ತು ಭವದ ಸಂಯಕ್ ಜ್ಞಾನ. ಈ ನಿಲವನ್ನು ಮುಟ್ಟಿದ ಸರ್ವಭೂತ ಹೃದಯರಾದ ಮುಕ್ತಕವಿಗಳನ್ನು ಕುರಿತು 'ಶುನಿ ಜೈವ ಶ್ವಪಾಕೇ ಚ ಕವಯ ಸ್ವಮದರ್ಶಿನಃ' ಎಂದು ಗೀತಾವಾಕ್ಯವನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪ ತಿದ್ದಿ ಹೇಳಿದರೂ ಸತ್ಯಕ್ಕೆ ಅಪಚಾರವಾಗಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ವಸ್ತುವಿನಿಂದ ಕವಿತ್ವಕ್ಕೆ ಉನ್ನತಿಯಾಗಲಿ ಅವನತಿಯಾಗಲಿ ಲಭಿಸದು—ಆ ವಸ್ತುವಿನ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸು ನಿಲ್ಲುವ ನೆಲೆಯ ಬೆಲೆಯಿಂದ ಆ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ; ಕವಿ ತನ್ನ ಅನುಭವಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಪ್ರತ್ಯೇಕಿಸಿಕೊಂಡು ನಿಂತು ಅದನ್ನು ನಿರುಕ್ತಿಸುತ್ತಾ ನಮಗಾಗಿ ಬಣ್ಣಿಸುವ ಜಾಣ್ಮೆಯ ಮೇಲೆ ಅದರ ಬೆಲೆ ನಿಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಕವಿಯ

ಕೌಶಲವಿರುವುದೀ ಎಡೆಯಲ್ಲಿ—ಭವದಲ್ಲಿ ಅರಿಯಂತೆ ಮೈಗರೆದು, ಕಣದಂತೆ ಒಂದುಗೂಡಿ, ಸುದೂರದಲ್ಲಿ ತೋರಿ, ತಾನೆ ಅದು ಎಂಬಂತೆ ಹಾಗೂ ಅದಲ್ಲವೆಂಬಂತೆ ಯೋಗೈಶ್ವರ್ಯವನ್ನು ಪ್ರದರ್ಶಿಸುವ ಚಾತುರ್ಯದಲ್ಲಿ.

ಹೀಗೆ ಕಣವಾಗಿ ಮೈಗೂಡಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಕವಿಯ ಕಾವ್ಯ ತನಗೆ ಸಹಜವಾಗಿ ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗಬಹುದಾದ ರೂಪವನ್ನು ತಳೆಯುತ್ತದೆ. ಈ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಕವಿಯ ಮನಸ್ಸು ಪುಷ್ಪದ್ರುಮಗಳನ್ನು ಅನುಕರಿಸುತ್ತದೆ ಎನ್ನಬಹುದು. ಶರತ್ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಹಸುರೆಲೆಗಳನ್ನು ಹಸರಿಸಿ ಸಮಸ್ತ ಭೋಗಗಳನ್ನೂ ಪಡೆಯುತ್ತಾ, ಶಿಶಿರದಲ್ಲಿ ತಾವು ಪಡೆದುದನ್ನು ಉಪಶಮಿಸಿ ಬೇರೈಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವಾಗ ಶುಷ್ಕವಾಗುತ್ತಾ, ಮರಳಿ ವಸಂತದಲ್ಲಿ ತಮ್ಮನ್ನು ಯಾವ ವಿಷಯದಲ್ಲೂ ಹೋಲದ ಕುಸುಮಗಳ ಶೋಭೆಯನ್ನು ಮರಗಳು ತಾಳುವಂತೆ, ಕವಿಯೂ ಕೂಡ ಅನುಭವಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾ, ಸಂಯಮಿಸುತ್ತಾ, ಅವುಗಳಿಂದ ತನ್ನನ್ನು ಬಿಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುತ್ತಾ, ಮರಳಿ ಕಾವ್ಯ ಕುಸುಮರೂಪದಲ್ಲಿ ಅವನ್ನು ಹೊರತೋರುವಾಗ ಅವಕ್ಕೆ ತಕ್ಕ ರಂಗು ರೂಪು ಕಂಪುಗಳು ಪ್ರಾಪ್ತವಾಗುತ್ತವೆ—ಅವು ಅವುಗಳ ದೋಹದದಂತೆ. ಬಣ್ಣದಲ್ಲಾಗಲಿ ರಚನೆಯಲ್ಲಾಗಲಿ ಹೂವು ಮರವನ್ನು ಹೋಲದೆಂದು ಯಾರೂ ಹೇಗೆ ದೂರುವುದಿಲ್ಲವೋ ಹಾಗೆಯೇ ಕಾವ್ಯ ಭವದ ವ್ಯಾವಹಾರಿಕ ಸತ್ಯಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಅನುಕರಿಸಿ ಪ್ರತೀಕಿಸದಿದ್ದರೆ ಅದನ್ನು ಸ್ವಾದುವಲ್ಲವೆನ್ನುವುದು ಕುಶಲರಿಗೆ ತಕ್ಕದಾಗದು. ಹಾಗೆಯೇ ಸಂಸಿಗೆ ನೀಳ್ವಿದೆಯೆಂದೂ, ಮಲ್ಲಿಗೆ ದುಂಡಗಿದೆಯೆಂದೂ, ಜಾಲಾರಿ ಡೊಂಕು ಡೊಂಕಾಗಿ ಬಳ್ಳಿವರಿದಿದೆಯೆಂದೂ, ಕೇದಗೆಯಂತೆ ಕಮಲವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ಅಡಿಕೊಂಡು ಯೋಗ್ಯತ್ವಾಜ್ಯಗಳನ್ನು ನಿರ್ಣಯಿಸುವುದು ರುಚಿಪ್ರಾಗಲ್ಬೃವನ್ನು ತೋರದು. ಕಾವ್ಯದಲ್ಲೂ ಹಾಗೆಯೇ. ಮೊದಲು ಭವದನು ಭವ, ನಡುವೆ ಬಿಡುಗಡೆ, ಮತ್ತೆ ಪುನರ್ಭವ; ಈ ಭವಪುನರ್ಭವಗಳ ನಡುವೆ ಈ ಬಿಡುಗಡೆ ತನ್ನ ಪ್ರಶಾಂತ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ಮೆರೆಸುತ್ತಿದ್ದರೆ, ಅದು ಕಾವ್ಯ. ನೀರೋಟದಿಂದ ವಜ್ರಕ್ಕೆ ಬೆಲೆ. “ಯುವತಿ ವಿಲಾಪಂ ಶ್ರುಣುತ ಸುಧಾಮಧುರಂ, ವಿಬುಧಾಲಯತೋಪಿ ದುರಾಪಂ” ಎನ್ನುತ್ತದೆ ಆ ಕಾವ್ಯ. ಕವಿಗೂ “ಭಣಿತಂ, ಕಲಿಕಲುಪಂ ಜನಯತು ಪರಿಶಮಿತಂ” ಎಂಬುದೇ ಒಳಮೊರೆ.

ಈ ತೆರದ ಅಶೋಚನೆಗಳು ನನ್ನ ಕಾವ್ಯಾಭ್ಯಾಸದ ಮತ್ತು ಕಾವ್ಯ ಕರ್ಮದ ಪ್ರಜ್ಞಾಮೂಲದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ತೋರುತ್ತದೆ. “ ಸುನಾಯಿ ” “ ಬಿಡುವು ” “ ಜಗಜಿಲುವೆನ್ನುವಬಗೆಯನುರಣನೆ ” “ ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ” ಇತ್ಯಾದಿ ಕವನಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಜಿಜ್ಞಾಸೆಯ ಹೊಳಲಿದೆ. ಈ ಕಾವ್ಯ ಮೀಮಾಂಸೆಯೇ ತಪ್ಪಾಗಿರಬಹುದು ; ನನ್ನ ಕೃತಿಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಗುಣಗಳಿಲ್ಲದಿರ ಬಹುದು. ಇದು ಹೇಗಾದರೂ ಇರಲಿ, ನಾನು ನನ್ನ ಜನಕ್ಕೆ ಶುದ್ಧಕೃದಯ ದಿಂದ ಕೊಡತಕ್ಕ ವಸ್ತು ಇವುಗಳೊಂದೇ ಅದ್ದರಿಂದ ಈ ಕೊಡುಗೆಯಿಂದ ಯಾರಿಗೂ ಕ್ಲೇಶವಾಗದಿರಲೆಂದೂ, ಈ ಸಂಗ್ರಹದ ಪ್ರಕಟನೆಯಿಂದ ಸಕೃದಯರ ಉಲ್ಲಾಸ ಹೆಚ್ಚಲೆಂದೂ, ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕರ ಉತ್ಸಾಹ ಕುಂದದಿರಲೆಂದೂ ಹಾಸ್ಯಸಲು ಮಾತ್ರ ಬಲ್ಲೆ.

ಇತಿ ಶಂ,

ಪು. ಪಿ. ನ.

ಸಂಪಾದಕರ ನುಡಿ

ಕನ್ನಡ ನಾಡಿನ ಸುಪ್ರಸಿದ್ಧ ಕವಿಗಳಾದ ಶ್ರೀ ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ತಮ್ಮ ಈ ಕವನ ಸಂಗ್ರಹವನ್ನು ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸಲು ಅನುಮತಿಯಿತ್ತು ನನ್ನನ್ನು ಹರಸಿದ್ದಾರೆ; ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯ ಕಾಂಕ್ಷಾಸಂಪತ್ತನ್ನು ಬೆಳೆಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ಒಂದು ಅವ್ಯಾಹತ ಕೃಪೆಗಾಗಿ ಕವಿವರ್ಯ ಶ್ರೀ ಪು. ತಿ. ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರಿಗೆ ನಾನು ಅತ್ಯಂತ ಕೃತಜ್ಞನಾಗಿದ್ದೇನೆ.

‘ಒಲುಮೆ’ ಪ್ರಕಟವಾದ ಅಲ್ಪಾವಕಾಶದಲ್ಲಿಯೇ ‘ರಸ ಸರಸ್ವತಿ’ ಈ ನನ್ನ ಗ್ರಂಥಮಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಳಬಹುದೆಂದು ನಾನು ಕನಸಿನಲ್ಲಿಯೂ ಯೋಚಿಸಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಿರುವಾಗ ತಾವಾಗಿಯೇ ಮುಂದೆ ಬಂದು ನನ್ನನ್ನು ಹುರಿಮೆಂಬಿಸಿ ಇವನ್ನು ಪ್ರಕಟಿಸಬೇಕೆಂದು ಪ್ರೋತ್ಸಾಹಿಸಿದವರು ನನ್ನ ತರುಣಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀಯುತ ಕೆ. ವಿ. ಸುಬ್ಬಣ್ಣನವರು ಮತ್ತು ಹ. ಮಾ. ನಾಯಕರು. ಈ ಗ್ರಂಥದ ಪ್ರಕಟನೆಯ ಭಾಗ್ಯವನ್ನು ದೊರಕಿಸಿಕೊಟ್ಟ ಭಾಗ್ಯ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಅವರಿಗೇ ಸಲ್ಲುತ್ತದೆ. ಪ್ರಿಯಮಿತ್ರರಾದ ಶ್ರೀ ಜಿ. ಎಚ್. ರಾಮರಾಯರು ನನ್ನಲ್ಲಿರುವ ತುಂಬುವಿಶ್ವಾಸದಿಂದ ಎಂದಿನಂತೆ ಕುಂದದ ಶ್ರದ್ಧೆಯಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ಸರ್ವಾಂಗ ಸುಂದರವಾಗಿ ಮುದ್ರಿಸಿದ್ದಾರೆ. ಈ ನನ್ನ ಹಿಕ್ಕೆಪಿಗಳೆಲ್ಲರಿಗೂ ಅನಂತವಂದನೆಗಳು.

ಶಾರದಾ ಮಂದಿರ
ಕೃಷ್ಣರಾಜವನಂ, ಮೈಸೂರು
೪-೩-೧೯೩೪

ಎಚ್.ಎಂ. ಶಂಕರನಾರಾಯಣರಾವ್
ಸಂಪಾದಕ ಮತ್ತು ಪ್ರಕಾಶಕ

ಕವನಗಳ ಕ್ರಮ

೧.	ದೀಪಾವಳಿ	೩
೨.	ನಾಡಿನಳ್ಳರೆ	೫
೩.	ಗಾಂಧೀಸ್ತವ	೧೧
೪.	ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೇವಿಗೆ	೧೪
೫.	ಜಯ ನವಭಾರತಕೆ	೧೭
೬.	ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರೀ	೨೦
೭.	ಕೊಳದ ಹೇಳಿಕೆ	೨೨
೮.	ಇರವು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಹಾಡು	೨೩
೯.	ಗಾಳಿಗಳ ಹಾಡು	೨೬
೧೦.	ದಾಳಿಂಬೆ	೨೯
೧೧.	ಇರುಳು-ನಿದ್ದೆ	೩೦
೧೨.	ಬಿಡುವು	೩೧
೧೩.	ಬಿಸಮಿಲ್ಲರ ಸುನಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ	೩೨
೧೪.	ಗೊಮ್ಮಟಜಿನನನ್ನೂ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳವನ್ನೂ ಕುರಿತು	೩೩
೧೫.	ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶೀ	೩೪
೧೬.	ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಬರುವ ಕಾಮಜೀವಕಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು	೩೫
೧೭.	ಮಳೆ	೩೬
೧೮.	ಜಗಜೆಲುವೆನ್ನುವ ಬಗೆಯನುರಣನೆ	೩೭
೧೯.	ವಿವ್ಯಾಲಯ	೩೯
೨೦.	ರಸ ಸರಸ್ವತಿ	೪೪
೨೧.	ವಸಂತ ಚಂದನ	೫೦
೨೨.	ದಶಾವತಾರ	೫೩
೨೩.	‘ನರಸಿಂಗ’ ನಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಮಗಳು	೫೭
೨೪.	ಜೆಲುವ ಸಾರಾಯಣ	೬೦

ಕೆಲವು ಅಚ್ಚಿನ ತಪ್ಪುಗಳು

ಪುಟ	ಸಾಲು	ಅಶುದ್ಧ	ಶುದ್ಧ
೭	ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ನೀರ್ವೇದ	ನಿರ್ವೇದ
೯	೧೧	ವೀಧಿವೀಕ್ಷಣ	ವೀಧಿವೀಕ್ಷಣ
೨೩	ಶೀರ್ಷಿಕೆ	ಇರುವು	ಇರವು
೩೬	೧೪	ಅನಭೃತ	ಅನಭೃಥ
೪೭	೭	ಕಮ್ಮಿದಲಂತಿರವು	ಕಮ್ಮಿದಲರಂತಿರವು

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ
ಮತ್ತು
ಇತರ ಕವನಗಳು

ದೀಪಾವಳಿ

ಬಂದಿತು ದೀಪಾವಳಿ ಮನೆಮನೆಯೊಳು
ಕುಡಿಯಾಡಿಸುತಿದೆ ನಡುಬೆಳಕು
ಮಿರುಸೊಡರಿನ ಮಿತಮಾನಮೊಳಿರುಳನು
ಮೊಗದು ಸುರಿವ ಮೋದದ ತಳಕು.
ಕತ್ತಲೊಡನೆ ಪಂತವಿಲ್ಲವಿನಕೆ
ತಮದೊಡನಜ್ಜಿ ಯಾಟವಾಡುವಂಥ ಬಯಕೆ
ಇವ ಹಚ್ಚುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ಕಳಂತೆ ಮುದ್ದು
ಈ ನೋಟವೆನ್ನ ಮನದ ಜಡಕೆ ಮುದ್ದು.

ಧಗ ಧಗ ನುರಿಮರವಣಿಸುತ ಬಂದಾ
ಹರಿಚಕ್ರವನಸುವಿಂ ಶಮಿಸಿ
ಆ ಬಿಂಕಿಯ ಲಯರೂಪತೆಗೀ ತೆರ
ಸುಂದರ ಸೌವ್ಯತೆಯಳವಡಿಸಿ
ಭವಗರದಾಗರ ತಾನೆನೆ ಬಾಳುತ
ಕೊನೆಗೀ ಹಬ್ಬದ ಸೊವೆಯಿತ್ತ
ನರಕನ ನೆನವುದು ಮನ ನಲಿದೀ ದಿನ
ಬೆಳಕಿನ ತೆನೆಗಳ ಬೆಳೆಸುತ್ತ.

ಮದಿಸಿದ ಬಲಿಯನು ತುಳಿದವನವನಾಕಾ ವನವನು
ಅಣುಶ್ಯದಯದಿ ಪವಡಿಸುತೀ ಸೃಷ್ಟಿಯ ಕನಸಾಂತವನು
ತಾನೆಚ್ಚರೆ ಜಗವೆಲ್ಲನ ಬರಿತೇಜದಿ ತುಂಬುವನು
ಆ ಎಡೆವಿಲಯಾಗ್ನಿಗು ಈ ಎಡೆ ಹಣತೆಗು ಇಂಬವನು.

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಈ ತೆರನಾದಾ ವಿಶ್ವ ವಿಚಿತ್ರನ ನೆನೆವೆ
ಆ ತೇಜನ ಕಾರುಣ್ಯದ ರೂಪದ ಈ ದೀಪಾವಳಿಯೊಳು ನಲಿವೆ
ವಿಜ್ಞಾನದ ಮದವಾಂತಾಸುರಮೊಳು ವಿಲಯಾಗ್ನಿಯ
ಮೆರೆಸುವ ಲೋಕನ ಮರೆವೆ
ಇರುಳೊಡನೀತೆರ ಬಹುವರ್ಣದ ಲಾಲಿತ್ಯಮೊಳಾಡುವ
ಬಿಳಕಿಗೆ ಜಯವೆರೆವೆ.

ನಾಡಿನಳ್ಳರೆ

ಬಾನು ತೆರೆದಿರೆ ತಿರೆಯ ತೊಯ್ದಿರೆ ಸೂರ್ಯ ತನ್ನನುರಾಗದಿ
ದೃಷ್ಟಿಯೊಂದಿರೆ ರಸೆಗೆ ವಸುಳೆಯ ಸ್ತನ್ಯಪಾನದ ಭಾವದಿ
ಕನಸುಮುಂದಿರೆ ನಾಡಿನಳ್ಳರೆ ಸೃದಯಮೊಳು ಮಡುವಾಗಿರೆ
ನಮ್ಮನಾಡನು ಕುರಿತು ನಾನಿಂದಾವತೆರಮೊಳು ಹಾಡಲಿ ?

ನಲಿವ ತೋಪಿನ ನಗುವ ಕೆರೆಗಳ ಕುಲುಸು ಸೈರಿಸ ಹೊಲಗಳ
ದೂರ ಕುಲಪಿತರಂತೆ ರಕ್ಷೆಗೆ ಕುಳಿತ ಸಾಲಿನ ಮಲೆಗಳ
ಜೀವದಾನದ ಅಂಬುವಾಸದ ಬಯಲ ಮಡಲಿನ ಹಳ್ಳಿಯ
ನಮ್ಮ ನೆಲದೀ ಜಿಲುಕ ಕುರಿತಿಂದಾವ ತೆರಮೊಳು ಹಾಡಲಿ ?

ದಿನದ ದೇವನ ತೇರನೆಳೆಯುವ ಕುಮರಿಯೇಳರ ಕೆನೆತಕೆ
ಹೊಳಲುಗೊಡುವಿಂಚರದ ಕಣಿವೆಯ, ಮಲೆಯ ಗಾಳಿಯ ಮಲೆತಕೆ
ಹುರುಪುಗೊಡುತ್ತಿದ ಗೂತ ಹಿಪ್ಪೆಯ ಕಂಪಿಸುಸಿರಿಸ ಹಳುವಿನ
ಹೊಲದ ತಾಯಿಯ ಮೊಲೆಯ ತೆರಮೊಳು ಕಣದ ಬಣಬೆಗೊಟ್ಟಿನ

ತಳಿರಿಸವಕುಂಠನದಿ ಮಾಧವವಧುವಿನಂದದ ಮಾವಿನ
ತರಳಪರ್ಣಾರ್ಪಣವೃಕ್ಷಕೆ ಮಧುರಳಾಗುವ ಬೇವಿನ
ಸ್ವಾವಲಂಬನದಿಂದ ಹಳುವನೆ ತುಂಬುಸ್ತೊಲು ಬೆಳೆವಾಲದ
ತಂಪುನೆಳೆಯೊಳು ಬಿಡುವಗೊಳ್ಳಲು ಗೊಲ್ಲಸೊಲಿನ ತಮಾಲದ

ಕೋಡತುದಿಯೊಳು ಕಾಡನಡುಗಡೆ ಅತ್ಯದನುಭವಸಾರವ
ತುಂಬಿಯಂದದಿ ಮರ್ತ್ಯ ಕೂಡಿದೆ ಬಯಸಿ ಭದ್ರಾಗಾರವ
ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ನೀತೆರಮೊಳೆನುವಂತಿರುವ ಗುಡಿಗೋಪುರಗಳ
ಬದುಕಿಗೊಂದ ಸೊಬಗೆ ಹರಳಾದಂತೆ ಮೆರೆಯುವ ಪುರಗಳ—

ಮೊಲ್ಲೆ ಮಲ್ಲಿಗೆ ಜಾಜಿ ಸಂಪಗೆ ಸುರಗಿ ಪಾದರಿ ಕೇದಗೆ
ಹಲವು ಹೋಲಿಕೆಗಾದ ಪಂಕಜ ಇರವಂತಿ ಸೇವಂತಿಗೆ
ಪಾರಿಜಾತ ಸುಗಂಧರಾಜ ಕದಂಬ ಜಾಲಿಯ ಸೌಸವ
ಆವ ಮಣ್ಣೀತೆರದ ಕಂಪೋಳು ಪ್ರಕಟವುದು ತನ್ನಾತ್ಮವ ?

ತಿಣ್ಣ ಮಲೆಗಳೆಯನು ಹೊಗಳಲೆ ತಪ್ಪಲಿನ ಕಮ್ಮೆಲರನು
ಕೆರೆಯ ಚಿಂದಾವರೆಯ ಕೂಗಲ ಹಾಯ್ದು ಬಹ ತಣ್ಣೆಲರನು
ಮಳೆಯ ಮೋಡದಿ ತೂರಿ ಮಿಂಚನು ಕುಣಿಸಿ ಗುಡುಗನು ದನಿಸುತ
ಜವ್ವನಿಗರೆದೆ ಬಿದರೆ ಬರುವಾ ಮುಂಗಾರ ಬೆದೆಗಳಿಯ ?

ಮಾಂದಳಿರ ಕೈಯಾಡೆ ಕೋಗಲೆ ಕೂಗೆ ದುಂಬಿಯು ಮೊರೆಯಿಡೆ
ಪಚ್ಚಿಗಿಳಿಗಳ ತೊಡವ ತೋರುತ ಗೋಣಿಮರಗಳು ಸಾಲಿಡೆ
ಹಚ್ಚ ಹಸುರಿನ ನಡುವೆ ಬೆಳ್ಳನೆ ದಾರಿ ಪಯಣಕೆ ಹೊರಟಿರೆ
ನನ್ನ ಚಿತ್ತವ ದಾರಿಗನ ಗೈದೆಲ್ಲಿಗೈದಿವಲೀ ದಿನ ?

ನೆಲಮುಗಿಲ ಕನಸುಗಳ ಕೊಳ್ಳುತ ದನಿಯ ದೋಣಿಯೊಳಾಡಿಸಿ
ಎಲರ ಮಲರಿಸುವಂಥ ಹಕ್ಕಿಗಳಿಂಚರವ ನಾನಾಲಿಸಿ
ಭಾವ ಶೃಂಗಾರದೊಳು ಭಂದೋಗತಿಗೆ ನರ್ತಿಸಲೆಳಸುವೀ
ನುಡಿಯ ಲಾಸ್ಯಕೆ ರಂಗವಾವುದ ಸಜ್ಜು ಗೊಳಿಸುವೆನೇಪರಿ ?

ಪೂರೈಮಹಿಮಾದರ್ಶನ

ಇರುಳ ದುಗುಲವ ಕಳೆದು ಹೊನ್ನುಡೆಯುಟ್ಟು ತೇಜವ ಚಿಮುಕಿಸಿ
ಮೂಡಣದ ಮಲೆಯೇರಿ ಬಾನಿಗೆ ಹಾರಿ ನಿದ್ರೆಯ ಹಾರಿಸಿ
ಕಲಕೆ ಖಗರವದರ್ಘ್ಯ ಮೌನವ ಮಲರಾಗಂಗಳ ಬನಬಿಡೆ
ಮೂಡಿ ಬಾ, ಮುಂಬೆಳಗಿನರಸಿ, ಮನತುಳಿದು, ನುಡಿತಳಿರಿದೆ

ನಾಡಿನಳ್ಳರೆ

ಹಿಂದೆ ನೋಡಲು ನೇದಪರ್ದತ ಮಂತ್ರಶಿಖರವ ಮೆರೆಸುತ
ದಿಕ್ ದಿಗಂತದಿ ದಿವನನೆತ್ತಿದೆ ದೇವದೇವರ ಹೊಳೆಸುತ
ಅದರುಪಾಂತ್ಯದಿ ಮಹಾಮಹಿಮರ ಚರಿತೆಬನ ಸೊಂಪಾಗದೆ
ಪರಮ ಋಷಿಗಳ ಸೂಕ್ತಿವಾಹಿನಿ ಯದಕೆ ಜೀವನವೆರೆದಿದೆ.

ಎನಿತು ತವಸಿಗಳಾತ್ಮರಸದೊಳು ಮಿಂದು ಪಾವನವೀ ರಸೆ
ಎನಿತು ಕವಿಗಳ ಭಕ್ತಿಯುಕ್ತಿಗಳಿದಕೆ ಉತ್ಪನ್ನ ಮಾಡಿಸೆ
ಎನಿತು ಬಾಳ್ವದೆನಿತು ವಿಷಕುಡಿದೆನಿತು ಸೊಗಸೊದಗರೆಯುತ
ಎನಿತು ಚೇತನವಿದರ ರುಚಿಗೊಂಡೆಂಥ ಭಾವಕೆ ಸಂದಿದೆ !

ಭರತವರ್ಷವೆ, ನಿನ್ನ ತೇಜದ ಮುಂಬೆಳಗ ಶ್ರುತಿ ತೋರುವು
ಧರ್ಮದವತಾರಂಗಳೇರನು, ಪರಾಕ್ರಮಣವು ಮುಳುಗನು
ಎಂಬ ಸತ್ಯಾಭಾಸ ನಮಗಕುದದರ ಸಿರಿಸೊಗ ದುಕ್ಕವು
ನಿನಗಿಲ್ಲ—ಮೂಡೇರುಬೈಗಿನ ಮೋಹ ನೇಸರಿಗಿಲ್ಲವು.

ಹಿಂದೆ ಆಯಿತು ಇಂದು ಹೋಯಿತು ಮುಂದೆಯೆಂದಿಗು ಆಗದು
ಎಂದು ಹಲುಬುವರರಿವನೇನೌ ನಿನ್ನ ಸತ್ಯದ ಮಹಿಮೆಯ ?
ವಿಶ್ವದಾತ್ಮವನೆತ್ತಿ ಹಿಡಿದಿಹೆ ಆದಿಶೇಷನ ಧೃತಿಯೊಳು
ಕಾಲಕಾಲಕು ಮತಮತದ ವೋರೆಯುರ್ಚಿ ಹುರುಪಹ ಮತಿಯೊಳು.

ಇತಿಹಾಸಾವಲೋಕನ ನಿಃವೇಶದ

ಪರಶಿವಗು ತಪದಿಚ್ಛೆಯೊಮ್ಮೆಗೆ ಹರಿಗು ಯೋಗದ ನಿದ್ಧೆಯು
ಭಾರತಾತ್ಮವೆ, ನಿನಗು ಅಂತರ್ಮುಖತೆಯಾಯಿತೆ ಸಹಜದಿ ?
ನೀನು ಸಾಸಿರವರುಷ ಜಡರೊಳೆಯಿದ್ದೆ ಹರಣವ ಶುದ್ಧಗಿಸಿ
ತವರ ಸೇರಿದ ಮೇಲೆ ಜಾನಕಿ ರಾಮರಾಜ್ಯವಿದೋ ಎನೆ.

ಕೃಷಿಯುಪೇಕ್ಷಿತವಾಗಿ ಹುಲುಸದ ನೆಲಕೆ ಚಿಚ್ಚರಮೊಕ್ಕಲು
ಗೊಬ್ಬರವನಿಕ್ಕುವೊಲು ತಂದನು ಪರಜನವ ಪಶುಪತಿಯೆನೆ
ರಕರು ನೂಣರು ತುರುಕರಾಘ್ನನರಂತೆ ಮುಘಲರು ತಮ್ಮಯ
ತನುಮನವ ಬೆರಸಿದರು ನಿನ್ನಯ ಮಣ್ಣೆ ನೊಳು ರಸವೂರಲು.

ಬೇಸಾಯ ಬೆಳೆಯಪ್ಪ ಕಾಲಕೆ ಕಳೆಗಳೇವ್ವು ಹುಳುಗಳೂ
ಹಾಲು ತೆನೆಗೂಡುತಿರೆ ಪೈರೊಳು ಬೆಳ್ಳಕ್ಕಿ ಸಾಲಿಡುವುವು
ಇಂತೆ ಆಯಿತೊ ಎನೊ ನಮ್ಮಿನಾಡಿಸೈಸಿರಿ ಸುಗ್ಗಿಗೆ
ಈ ನೆಲದಿ ಹುಳು ಹುಪಟಿ ಹೆಚ್ಚಿತು, ಬಿಳಿಯ ಜನ ಕಾಲೂರಿತು.

ಮೇದನಿಯ ಬಲದಿಂದಲೊಯ್ಯುವ ಹಿರಣ್ಯಾಕ್ಷರೊ ಎಂಬೊಲು
ಆಸುರವ ಮೆರೆಸುತ್ತ ಸೆಳೆದರು ಭಾರತಾತ್ಮವನಾಂಗ್ಲರು
ವಿಜ್ಞಾನ ಪಾರಗಳ ಬೀಸುತ ಬಂಧಿಸುತ ಕೊಂಡೊಯ್ದರು
ಸಪ್ತಸಾಗರದಾಚೆ ತಮ್ಮಯ ನಾಡ ಮಂಚಕೆ ಬಿಗಿದರು.

ಎಲೆ, ಹರಿಪ್ರಿಯೆ, ನಿನ್ನ ತನುಜರ ಭಂಗಕಾವನು ಮರುಗನು
ನಿನ್ನ ಋಷಿಕವಿವೇಗಮನವ ಸೆಳೆದೆಯಾ ನಿಟ್ಟುಸಿರೊಳು ?
ಮುಕ್ತರವರನುತಪಿಸಿ ಬಿದ್ದರೆ ಪುನರ್ಜನ್ಮದ ಬವಣೆಗೆ
ನಿನ್ನ ಮಣ್ಣೊಳೆ ತನುವನಾನುತ ನಿನ್ನ ವಿಭವವ ಮರಳಿಸೆ ?

ಮುಂಜಾನೆಯ ಮುನ್ನಿರುಳು

ದೇವನಿಲ್ಲಿಗೆ ಬರುವ ಮುನ್ನವೆ ವೇವಮೂತರು ಬರುವರು
ಎನ್ನುವೈತಿಹ್ಯವನು ನಿಜವೆನಿಸೆನಿತುದಾತ್ತಧೈಯರು
ಬಾನವರಿಗೆ ಸುಪಥವಾಗಲು ಮುನ್ನ ಜನ್ಮದ ಪಡೆಯುತ
ನಡೆದನ್ನೆ ಪರದರ್ಪದುರ್ಗಮವಾದ ನಮ್ಮೀ ನಾಡೊಳು.

ನಾಡಿನಳ್ಳರೆ

ರಾಮನೋಹನ ರಾಮಕೃಷ್ಣರು ಯತಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು
ಮೆಹತ ಬಂಕಿಮಚಂದ್ರ ಗೋಖಲೆ ದಾಸ ಶ್ರದ್ಧಾನಂದಜಿ
ಅನ್ನಾರಿ ನವರೋಜಿ ಇಕ್ಬಲ ಮಾಲವೀಯರು ರಾನಡೆ
ಲಾಲಲಜಪತರಾಯ ಮೋತೀಲಾಲ ತಿಲಕ ರವೀಂದ್ರರು—

ಇಂತೆಣಿಸಿ ಮುಗಿಸುವೆನೆ ನಾನೀ ದಿವ್ಯತೇಜೋಮಹಿಮರ
ಭಾರತಮೊಳಿಂಗ್ಲೆಂಡು ಚಿಲ್ಲಿದ ಸಿರಳತಮಮೊಳು ಹೊಳೆದರ
ಭೀತಿಮೋಽವಿಮಾನಮೂರ್ಛಿತ ರಾಗದುಳಿದರ ಧೀರರ
ಇರುಳ ಗರ್ವದ ಮೌನವಿಗಡಿಸೆ ಉಷಾಸ್ಪೂರ್ಜನ್ನಾದರ ?

ನೆಲವ ತಬ್ಬಿರುವಂಧಕಾರವ ದೂರದುಡಗಣ ಕರಿಸದು
ನೆಲವ ತಬ್ಬುವ ಜೀಕೆ ಜೀಕಿದಸೆಬ್ಬಿಸುತಲಸುವೆಯಲು
ಬುದ್ಧಿಯುಪ್ಪರಿಗೆಯಲೆ ನೆಲಿಸಿ ವೀಧಿವೀಕ್ಷಣ ಚತುರರು
ತಲದಿ ನಡೆಯುವ ಪ್ರಾಣದಾಟಕೆ ಮೋಽಗೊಂಡರು ವಿಫಲರು.

ಅನ್ನಕೋರದಿ ಬಂದಿ ಕೆಲವೆಡೆ ಪ್ರಾಣಕೋರದಿ ಹಲವೆಡೆ
ಮನೋಜ್ಞಾನಾನಂದ ಕೋರಗಳಲ್ಲಿಯಂತೆಯೆ ಕೆಲವೆಡೆ
ಭಾರತದ ಜೈತನ್ಯವಾಹಿನಿ ಸೇತು ಬಂಧಿತೆಯಾಗುತ
ಪರರ ಸಂಪತ್ ಸುರ್ದಣೆಗಾದಳು ತನ್ನ ತಾನೇ ಮರಿಯುತ.

ಪಂಚಕೋರಗಳೆಲ್ಲ ಎಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದಂದದಿ ಹರಿಯುತ
ಈ ಮಹಾನದಿ ಎಶ್ವಜೀವನಶಿವಧಿಸಂಗಮೆಯಪ್ಪಳೆ ?
ಪ್ರಕೃತಿತಾರಕೆಯಾಗದಂದದಿ ಕುಟಿಲ ರೌದ್ರವ ಮೆರೆಸುತ
ರುದ್ರಜಟಿಯೊಳು ಸಿಲುಕದೀ ಹರಿಪದೆಗೆ ಬಡುಗಡೆಯಿಂದಿಗೆ ?

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಉದಯ—ಗಾಂಧೀ ಜನನ

ಎನ್ನುತೀ ನೆಲದುನ್ನತಾತ್ಮರು ಹಂಬಲಿಸಿ ತಪವಿರುತಿರೆ
ಕೃಷ್ಣನಿರ್ಘಾಣವನು ಕಂಡಾ ನಾಡ ಸಾಗರತೀರದಿ
ಪೋರಬಂದರವೆಂಬ ಪುರಮೊಳು ಸಂತನಿರಕೈತಂದನು
ವಣಿಜ ಸ್ವದಂಶದೊಳು ವಣಿಜರ ಬಾಧೆ ತಪ್ಪಿಸೆ ದೇಶಕೆ.

ಗಾಂಧೀಸ್ತವ

೧

ನೆನೆವೆನೀ ದಿನ ಪುಣ್ಯಜಾತನ ನಮ್ಮ ನಾಡವಿಧಾತನ
ಜನಪದ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದಾತನ ಸಕಲವೃದ್ಯೋಪೇತನ
ನೆನೆಯುತಚ್ಚರಿಗೊಳುವೆ ಮಹಿಮನ ದಿವ್ಯಮಂಗಳ ಚರಿತೆಗೆ
ಕೊನೆಯ ಕೇಡಿಗೆ ದುಗುಡಗೊಳುವೆನು ರಿಕ್ತವಾದೀ ಜನತೆಗೆ.

೨

ನಡಸುವೊಲೆ ನಡೆವಂಥ ಕುರಿಗಳೆ ನೀವು, ಭಾರತಪುತ್ರರೆ ?
ಪಡೆದುದನು ಪಡುವಂಥ ದುರ್ಬಲ ದೈವವೇಯ ನೀರ ಕರೇ ?
ನಡೆಯಿರೇ ಬಳಿ, ನೋಡಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಪಡಿಸೆಳಲ ನನ್ನಿರವೊಳು
ಬಿಡಿರಿ ದೈನ್ಯವನೆಂದು ಸಾರಿದ ಈತನಲ್ಲವೆ ತೀರ್ಥನು !

೩

ಎನಿತು ತಾರೆಗಳಿರಲಿ ಇರುಳೇ ಚಂದ್ರನಿಂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ
ಅನಿತೆ ತಮವಿಡಿದೆಮ್ಮ ನೆಲವೀ ಗಾಂಧಿಯಿಂ ಜ್ಯೋತಿಷ್ಮತಿ
ಮನಕೆ ನಿಲುಕದ ದಿವ್ಯದೀಪ್ತಿಯ ಕೊಂಡು ಮೈಯೊಳು ಪಳಗಿಸಿ
ತನಿವೆಳಗ ನಮ್ಮೆಡೆಗೆ ಚೆಲ್ಲಿದ ಸೌಮ್ಯನಿವಸೆಮಗನಿಯನ್ನೆ.

೪

ತನ್ನ ನಿಜದೊಳು ತಾನು ನಡೆಯಲು ಲೋಕ ತನ್ನಂತಪ್ಪುದು
ಉನ್ನತಿಯ ಬಯಸುವೊಡೆ ವಿಷಯದ ನಂಟು ಸಾಧಕಗೊಪ್ಪುದು
ಬನ್ನಗಳ ಬೆಲೆಯಿಂದಲಾತ್ಮದ ಸಂಪದವ ವಿಧಿಯೆಳೆವನು
ಎನ್ನುವೀ ಸಾಮಾನ್ಯನೀತಿಯನಾದನಿವನಸಮಾನನು.

೧೧

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

೫

ತಾಳ್ಮೆಯಿಂ ಕೌರ್ಮವನು ಶಾಂತಿಯಿಂ ಕೋಪವನು
ಸತ್ಯದಿಂದನೃತವನು ಗೆಲ್ಲೆ ಬಯಸಿ
ಜಾಲ್ಮತೆಗೆ ಜಾಲ್ಮತೆಯನೊಡ್ಡಿ ಸೆಣಸುವ ರೂಢ
ರಾಜನೀತಿಯನೊಡೆದನೀ ಸಾಹಸಿ
ನಲ್ವಿಗುರಿಯನು ಮುಟ್ಟಿ ಸ್ತೋಲ್ಲಮೆಯ ಬಳಿ ಸಲ್ಲ
ಭಾವದಂದದಿ ಬದುಕು, ಬೇನೆಯಲ್ಲ
ಮೇಲ್ಮೆಯನು ಸಾಧಿಸ್ತೆಡೆ ನೇರವಿರಲೆಮ್ಮ ನಡೆ
ಎಂಬಿವನ ಶಿವಭಲವನಾವ ಬಲ್ಲ ?

೬

ಕೇಡಿಗೆ ಕೇಡೆಣಿಸುವ ಬಗೆ ದೇವಗು ತಪ್ಪದೆನೆ
ಹಾಡುವೆವೆಂಟವತಾರದ ಗೋವಿಂದನ ಭವನ
ಈಡಾಗದೆ ಈತೆರ ಬಲಶಾಸಕೆ ಮಾತನಸಿ
ನೀಡಿದನಭಯವ ಲೋಕಕೆ-ಈತನಿಗಾವನೆಣೆ ?

೭

ಹೊಗಳಲೆ ಹರಿಜನಶಾಪವಿಮೋಚನ ಕಾರ್ಯವ
ಹೊಗಳಲೆ ನಾಡಿನ ನೈಚ್ಯವನಳಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವ
ಹೊಗಳಲೆ ನರಪಶು ಮಾನವನೆನಿಸಿದ ಕಾರ್ಯವ ?
ಹೊಗಳಿಕೆಗೂ ಮಿಗಿಲೀತನ ಕಲ್ಯಾಣಕೃತಿ.

೮

ಹದಗೆಡುವೊಲು ನರಶೋಕಮೋಳಾಸುರಶಕ್ತಿಯ ತುಂಬಿ
ಅದತೂಗಲು ದುರ್ಬಲಶಿವಸದಾಬಲನೊಬ್ಬನ ತಂದು
ಒದಗುತ್ತಿರಲೀ ತೂಕಕೆ ಶಿವಾಶಿವದ ಸಮಭಾರ
ವಿಧಿಯೀತನನೊಯ್ದನಲಾ ಏನೀ ವಿಷಮವಿಲಾಸ !

ಗಾಂಧೀಸ್ತವ

೯

ತಕ್ಕದೆ ಉಳಿಯುವುದೆನ್ನುವ ನಿಯಮವ
ಪಾಶವಲೋಕಮೊಳನ್ನಯಿಸಿ
ತಕ್ಕವನೆನಿಸದ ಮಾನವಶಿಶುವನು
ಜೀವಶಕ್ತಿ ಹೊರತಂದಂತೆ
ಉಕ್ಕಿನ ಯುಗಮೊಳು ಯಾಂತ್ರಿಕ ಬಲವ-
ದ್ಧರ್ಮವ ಹಿಂಚಿಸಿ ಮುಂಬರಿಯೆ
ಸೊಕ್ಕಿದವರು ಬಲುನಕ್ಕು ಜರೆಯುವೀ
ಗಾಂಧೀಧರ್ಮವ ತಂದಿಹುಮೋ ?

೧೦

ಮಹಾತ್ಮನುದಿಸುವ ಮುನ್ನಿನಾಡಿನ ಬಾಳ್ವೆಯ ತೆರ ಬೇರೆ
ಇಹಯಾತ್ರೆಯನಿವ ಮುಗಿಸುತ ಮರಳಲು ಇದರೀತೆರ ಬೇರೆ
ಮಹಾನುಭಾವನ ಸವೃದ್ಧರುಚಿಯೀ ಜೀವನರಸ ಬೆರೆತು
ಮಹಾಂತವಹುದೀ ಭಾರತಜೀವನ ಸೌಹೃದರಸರುಚಿರ.

೧೧

ಈತೆರವೀ ದಿನ ಸಂತನ ನೆನೆಯುತ
ನುತಿಸುತ ಹರಕೆಯನಾಡುತ್ತ
ಮಾತನು ಹೃದಯದ ತುಡಿತಕೆ ನಡೆಸುತ
ಆತಗೆ ಮಣಿಯುತ್ತಿದೆ ಚಿತ್ತ.

೧೨

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೇವಿಗೆ

ತುಳಿದ ರಭಸಕೆ ನೆಲವೆ ಬಿರಿವಂತೆ, ಬಿಡುಗಡೆಯೆ,
ಇಳಿತಂದೆಯೊ ಪರಮರೌದ್ರವನು ಮೆರೆದು
ನಿನ್ನ ಭಜಕರ ತಪಕೆ ಒಲಿದರೂ ಈ ಎಡೆಗೆ
ಬರೆ ಬಿಂಕಗೊಂಡಂತೆ ಸೌವ್ಯಕೆಯ ತೊರೆದು
ಭಾರತದ ಸಾಧುಜನರಾತತಾಯಿಗಳಾಗಿ
ದುರ್ಮೋಕ್ಷ ಧೂಮದಿಂ ಚಿತ್ತವನು ಕವಿದು
ಕಾಂಬವರು ಕಂದೆಗೆಯೆ ವಿವುಳ ತೇಜಮೊಳುರಿದು
ನೀರಸರು ಸಿಡಿಮೊಡೆವ ತೆರದಿ ಕಿಡಿಗರೆದು

ನೀ ಬಂದೆಯಂದು ಬಾಣುಳವ ಸ್ವರ್ಗಗಂಗೆಯಂತೆ
ಶಿವನ ಹೃದಯವ ತುಳಿದು ನರ್ತಿಸುವ ಕಾಳಿಯಂತೆ
ವಿಷದ ಮುಂಗಾವಲಂ ಕೊಂಡು ಬಂದಮೃತದಂತೆ
ನಿನ್ನ ನೆನೆದವರೂಹೆಗೆಟ್ಟಾಸೆ ಹಿಂಗುವಂತೆ.

ಶುಭದ ಶಂಖಧ್ವನಿಯ ಓಂಕಾರದಾಹ್ವಾನ
ಜಯ ಜಯಿಂಬುಗ್ಗಡಣೆ, ಸ್ವಸ್ತಿ ಸ್ವಸ್ತುಕ್ತಿ
ಮರುಚಣವೆ ದುಃಖಾರ್ತಲೋಕದಾಕ್ರಂದನವು
ಲೋಭದುರ್ಮದಮೋಹವೈಷಮ್ಯಮುಕ್ತಿ
ಕೃತಕೃತ್ಯತೆಯ ಸೊಗದ ಸಂಮೋದ ಸಂಭ್ರಮದ
ಜತೆಗೆ ರುಷ್ಟೋದ್ರಿಕ್ತಜನದ ನಿರಾಹ್ವಾದ
ನಿಶ್ಯಂಖಲತೆಯೊಡನೆ ಉಚ್ಛ್ರಂಖಲಾವೃತ್ತಿ
ವಿಶ್ವಮಾನಿತಿಯೊಡನೆ ವಿಶ್ವಾಪವಾದ—

ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ದೇವಿಗೆ

ಇಂತಾತ್ಮ ತ್ರೈಗುಣ್ಯಬಂಧಗಳ ಎಲ್ಲೆ ಮೀರೆ
ಉದ್ರಸೋಜ್ವಲವಾಗಿ ನವರಸಗಳೆಲ್ಲವನು ತೋರೆ
ನಿನ್ನು ಸಿರಕೊಂಡೆದ್ದ ಜೀವಬುದ್ಬುಧಗಳೆಂತು
ಭಾವವಿಸ್ಫುರಣವಂ ಕೊಂಡನೌ ಸ್ಫುಟಿಸುವಂತು !

ಭಕ್ತವಿಶ್ವಾಸದಿಂ ಪಾರ್ಥನಿದಿರೊಳು ನಿಂದ
ವಿಶ್ವರೂಪದ ಅಪ್ರಮೇಯನಂ ಹೋಲಿ
ಮಾತವಸಿಯಿದಿರಿಂತು ನೀ ನಿಲ್ಲೆ ಕಾಣುತ್ತ
ಭೀತಿ ವಿಸ್ವಲನಾದನಾ ಸತ್ಪಾಲಿ
ತನ್ನಳತೆಗಳವಟ್ಟು ಮಮತೆಯೊಳೆ ನಡೆದಂಥ
ದಿನದ ಬಳಕೆಯ ಕನಸು ಇಂಥ ಕಣಸಾಯ್ತಿ
ತನ್ನ ನಯಸಂಪನ್ನವಾಗಿದ್ದ ಬದ್ಧಜನ
ಸ್ವಾಚ್ಛಂದ್ಯದೊಳಗಿಂತು ದುರ್ದಮ್ಯವಾಯ್ತಿ!—

ಈ ಅಚಿಂತ್ಯಕೆ ಚಿತ್ತ ಕೋರೈಸೆ ಕುರುಡನಾಗಿ
ಉಪವಾಸದಿಂ ತವಿಸಿ ಮುದನೀಗಿ ಮಾನಿಯಾಗಿ
ಓ ರುದ್ರೆ ಭದ್ರಳಾಗೆಂದು ಒಮ್ಮನದೊಳೆರೆದಂ
ಎಲ್ಲ ಮನದೊಳಗಿಂತೆ ಮೊರೆಗೊಡಲು ತನುವ ಮರೆದಂ

ದೇವಿ, ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯಾಂಬೆ, ಎನಿತು ಶತಶತಮಾನ
ನಾವೆರೆದು ಕಾದಿಹೆವು ನೀ ಬಿಜಯಗೈಯೆ
ಎನಿತು ದೇಹದೊಳೆನಿತು ರೀತಿಯೊಳು ನಿನಗಾಗಿ
ಎನಿತು ಸೊಗದಾಕುತಿಯ ನಿತ್ತೆನೌ, ತಾಯೆ.
ಪರಶಿಶಿರ ಶೈತ್ಯದೊಳು ಋಷಿತೇಜದುಷ್ಟದಿಂ
ನನ್ನ ತಾಯ್ನಿಲ ಬದುಕೆ ಕಡುಪಾಡ ಪಡುತ

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಜಾತಿ ಜಾತಿಯ ಗೂಢ ರೂಢಿಗಳ ಮೂಡೆಯೊಳು
ಅವಳ ಸತ್ತ್ವದ ಬೀಜಗಳನು ಕಾಪಿಡುತ

ಕೊನೆಗೆ ನೀನೈತಂದೆ, ಶುಭ ಸುಪ್ರಭಾತವೆಂದೆ
ಮುಂಬೆಳಗ ತಂದವಳು ನಂಜ ಮರೆಗಳೆ ನಿಂದೆ?
ಅರಿವಟ್ಟತೊಲಗೆ ಮೊವಲವಕೆ ಈ ರೌದ್ರಬೀಕೆ
ದುರಾಗ್ರಹೋಚ್ಚಾಟನಕೆ ಕೊಟ್ಟಬಲಿ ಇನ್ನು ಸಾಕೆ?

ಎಂತಾದರೂ ಸರಿಯೆ, ಇಲ್ಲೆ ನೀ ನಿಲ್ಲವ್ವ
ಏನಾದರೂ ನಮ್ಮ ನೀ ತೊರೆಯಬೇಡ
ನಿನ್ನ ಅಭಯದ ವರಮೊಳೆಲ್ಲ ಭಯಗಳ ನೀಗಿ
ವಿಶ್ವತೋಮುಖನಾಗೆ ನಡೆಸು ಈ ನಾಡ
ಸ್ವಾರ್ಥಿಗಳ ಲೋಭಕ್ಕೆ ಮತವಳರ ಕಾಮಕ್ಕೆ
ಧೈಯ ಮೋಹಕು ನಾವು ಸಲ್ಲದಂತಿರಿಸು
ಕ್ಷೇಮಮಿತಿಯುಮ್ಯೋಗ ಹೃದಯಮಿತಿ ವಿಜ್ಞಾನ
ವಿಶ್ವಮಿತಿ ನಮ್ಮಾತ್ಮನಾಗಲನುಗೊಳಿಸು.

ಸಂತನಸುವೇ ನಿನಗೆ ನಾವಿಡುವ ರಾಮರಕ್ಷೆ
ನಿರ್ಬಾಧ ಪೌರುಷೋತ್ತಮ್ಯವೇ ಬಯಸ ಭಿಕ್ಷೆ
ಇಂದು ಉದಯದ ಮಂಜುಸುರಿದು ಹಗಲಾಯಿತೆಂಬೆ
ದೇವಿ, ಜಯಜಯ, ಶರಣು, ಹರಸು ಕೈಮುಗಿವೆನಂಬೆ.

ಜಯ ನವಭಾರತಕೆ

(೨೬-೧-೧೯೫೦)

ಕಿರೀಟಪತಿಗಳ ರಾಜ್ಯವಿವಲ್ಲ
ನಮ್ಮ ಭಾರತವೇಶ
ಈ ಮೊವಲಿನ್ನೀ ರಾಜ್ಯದಿ ನಡೆವುದು
ನಾಡ ಮಕ್ಕಳಾದೇರ-

ಎಂದುಗ್ಗಡಿಸುವ ಬಿರುದಿನ ಬಾವುಟ
ವೇರಿತು ದಿಲ್ಲಿಯ ತುದಿಗೆ
ಬಿಸಿರಕುತವ ಹುಸಿಯಲ್ಲವ ಕನಸಿನ
ಧೀರರ ಬಗೆಬಾನ್ಬದಿಗೆ.

ಚಳಿಮುರಿಯದೆ ಹಿಮಹಿಂಗದೆ ಜನ ಮುಂ-
ಜಾನೆಯೊಳೆಚ್ಚರೆ ಬೆಪರೆ
ಸುಖವುರುಷರು ಸೆಮ್ಮದಿಗಡೆ ಹೊರಟಿತು
ದಿಬ್ಬಣ ಹಳಮನವದಿರೆ.

ಹೊಸತೀ ನೆಲ ಹೊಸತೀ ಜನ ಹೊಸತೇ-
ಜದ ಬಾಳೇ ಭಾರತಕೆ
ಎನೆ ಹೊಸ ಜಗ್ಗಿನ ಹೆಜ್ಜೆಯ ಲಾಗಿನ
ನಡೆ ನಮ್ಮ ಯುವಜನಕೆ.

ಉದುರುವ ಹಣ್ಣೆಲೆ ಹೊಸ ಜಿಂದಳಿಗೆ
ಗೊಬ್ಬರವೆಂತುಟೊ ಅಂತು

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಹಳೆಯ ರೂಢಿ ಹುಡುಗೂಡಲು ಹೊಸತರ
ಹುರುಪುಮಗಾಯಿತಿದಿಂತು.

ಮುದುಡಿದ ವಿಜ್ಞಾನದ ಹೆಜ್ಜೆ ಬಿಚ್ಚುತ
ನಮ್ಮೊಳ ಪ್ರಜ್ಞೆಯಸಂತ
ತನ್ನೆದೆ ತಲ್ಪುಮೊಳಿದ ಮಂಗಳವನು
ಕಾಪಿಡೆ ತೊಟ್ಟಿದೆ ಪಂತ.

ತನ್ನರಿಪಿನಂತೆ ತನ್ನಿರವಾಗಲು
ಹವಣಿಸುತ್ತಿದ್ದಿದೆ ನಾಡು
ಪರರಿಗಲ್ಲದೆಮ್ಮುಜ್ಜುಗಕಾಯಿತು
ಸರ್ಪ ಸಮೃದ್ಧಿಯ ಜಾಡು.

ಜಗಳಗಂಟರಲ್ಲಬಲರಲ್ಲನಾ-
ವೆಮಗಿನಿತಿಲ್ಲವು ಕರುಣು
ಅಂಜೆವಂಜಿಸೆವು-ಎನೆ ಗೆಲುವಾಯ್ತೀ
ಬಾವುಟವಾಡುವ ಜರುಣು.

ಕೆವಿಗಿನಿದೀ ಜಯ ಜಯಘೋಷಣೆ, ಕಣ್-
ಗಿನಿದೀ ಹಮ್ಮಿನ ಪರಿಸೆ
ಮೆರವಣಿಗೆಯಿಗೋ ದೈವವು ಧೀರರಿ-
ಗೆರೆವಾ ಶುಭಗಳ ವರಿಸೆ.

ಜಯ ಶುಭಮಂಗಳ ನವ ಭಾರತಕೆ
ಸಲ್ಲಲಿ ಸಂತರ ಹರಕೆ
ಶುಭಾ ಶುಭವ ತನ್ನಿಜೈಗೆ ನಡೆಸುವ
ಸರ್ವೋದ್ಧಾರಕ ಶಿವಕೆ.

ಜಯ ನವಭಾರತಕೆ

ಅವಾಚ್ಯವಾಗಲಿ ದೇಹಿನಾಸ್ತಿಯೆಂ—
ಬುಕ್ತಿಗಳೆಮ್ಮಿ ಜನಕೆ
ಮಿತಹಿಂಸೆಯೊಳಮಿತಸ್ತ್ರೇಮಮೊಳೀ—
ಅಳಿಕೆ ಲೋಕದ ಹಿತಕೆ.

ಸಿರಿ ಹೆಚ್ಚಲಿ ಸೊಗಸೆತ್ತಲಿ ಋದ್ಧಿಯೊ—
ಳಿಂದ್ರಿಯ ನಿಗ್ರಹೊಲಿದು
ದುಃಖದ ಕರುಕಿಡದಾಸಂದವ ಪದೆ—
ದೀ ಸೆಲ ಬಾಳಲಿ ನಲಿದು.

ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರಿ

(೧೯೫೭ ರಲ್ಲಿ ಭಕ್ತಾ ಭಕ್ತರ ಮಾತು)

ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರಿ

(ಏನಾದರೆ ಏನರೇ ?)

ರವಿ ತಿರುಗಿದನು ತ್ತರಕ್ಕೆ

(ಸಮಯವೆಳ್ಳು ಬಿಲ್ಲ ಮುಕ್ಕೆ)

ಕ್ರಾಂತಿ ಸಂಕ್ರಾಂತಿಯಕ್ಕೆ !

(ನಮಗುಳಿವುದೋ ನಮ್ಮ ಸಕ್ಕೆ ?)

ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರಿ !

(ಏನಾದರೆ ಏನರೇ ?)

ಈ ತಿಂಗಳು ಗಾಂಧಿಸತ್ತ

(ಸತ್ತು ಕಳೆದನಾರ ಕುತ್ತ ?)

ನಾಡಿದಾಯ್ತು ಸುಸ್ವತಂತ್ರ

(ಆವ ಕಲಿಯ ಕುಸಕತಂತ್ರ ?)

ಇಂದಾಯಿತು ಜನವರಿ !

(ಏನಾದರೆ ಏನರೇ ?)

ಈ ತಿಂಗಳು ಮೊದಲಿಟ್ಟಿತು

ಮೂಗುಜನದ ಮೊಗದಾಯ್ತು.

(ಜಡಧಿಯೊಳಾರುತ್ತವ ಕೀ

ಧನ ದಾಕ್ಷಿಣ್ಯದ ಹಾಯ್ತು ?)

ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರಿ

ಪ್ರಜೆಗೆ ಸಂದಿತೀ ತಿಂಗಳು

ಬಹುಕಾಲದ ಪೂಣೈ.

(ಕುದುರೆಗಂತು ಕೋಲತುದಿಯ

ಕೆಂಗಣಿಸಿನ ಕಾಣೈ !)

ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರಿ

(ಅದು ಸರಿ ಮುಂದೇನೋ ?)

ಇನ್ನು ಬೆಳೆವುದೆಮ್ಮ ಕಲಾ.

(ಎನೀ ವೃಕ್ಷರ ಚಪಲ !)

ಹುಲುಸುವುದಿನ್ನೆಮ್ಮ ನುಡಿ.

(ನಮಗೇಕೀ ನಾಲಗೆ ಮಡಿ !)

ನಮ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯಿನ್ನೆಮಗೆ.

(ಬಂದಿತೆ ಗುಹೆವಾಸದ ಬಗೆ ?)

ನಮ್ಮ ನಮ್ಮದೀ ರಾಜ್ಯ !

(ಯಾರದು ಯಾರಿಗೆ ತ್ಯಾಜ್ಯ !)

ಈ ತಿಂಗಳು ಜನವರಿ

(ಸರಿ ಸರಿ ಮತ್ತೇನೋ ?)

ಎಲೆಲೇ ಪಾಯಸಮಕ್ಷಿಳ,

ನಿನಗೇಕೀ ಕಿಂಕೃತಿ ?

ಭೋ, ವಾರ್ಷಿಕ ಹೃಸ್ವಭೇಕ ,

ಮೊಳಗಿಸು ಜಯ ರುಂಕೃತಿ !

ಇಂದಾಯಿತು ಜನವರಿ !

ಅದರಿಂದೆಮಗೇನೋ ?

ಕೊಳದ ಹೇಳಿಕೆ

“ಹೊನಲಿನ ಗೆಲುವಿಲ್ಲದಕೆ
ಕಮರಿಯ ಹಾರುವ ಸಾಸವಿಲ್ಲದಕೆ
ಕನಿಕರದಿಂದಲಿ ಗಾಳಿ
ತಳ್ಳಲು ಚರಿಸುವುದಲಿ ಹೆಳವನ ಹೋಲಿ
ಹರಿಯದು ತನ್ನಿಂದಾಚೆ
ಇದಕೆದೆಯೊಳು ದಿವಕೆಡೆಗೊಡದಿ ಪಾಚಿ
ಚೆಲುವಿದರಿ ಸೋಪಾನ
ಇದಕಾದೊಡೆ ಚಲಿಸುವ ಹಾಡುವ ಶುಚಿಗೊಳ್ಳುವ ಮತ ಊನ.”

ಇಂತೆನ್ನನು ಜನೆಯದಿರು
ಹರಿಸುವ ಮತ ಸಲ್ಲದು ಕಟ್ಟಿಯ ಇದಿರು
ಅದೊಡೆ ಚ್ಯುತಿಯಿಲ್ಲದಕೆ
ಈ ಮುಲುಗುಟ್ಟುವ ಕುಳುವಾಯ್ತು ಮತಕೆ
ಮೇಣೀ ಹಾವೀ ಕಪ್ಪೆ
ಇಕೊ, ಈ ತಾವನೆ ಕೂ ! ಇದು ನಿನಗೊಪ್ಪೆ ?
ಎನೆ ಕೊಳ, ನಾ ಬೆರಗಿಂದ
ಉಡುಗದ ನಡೆ ಉಲಿಯದ ಹಾಡೀ ಹೂವಾಯ್ತೆನೆ
ಕೊಂಡೆನು ಬೆರಗಿಂದ.

ಇರೈವು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಹಾಡು

ಇಹುವೆನ್ನಲಿರವಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನಲಿಹುದಿರವು
ಇದರ ತೆರನರಿವರಾರವಸೊಬ್ಬ ಹೊರತು
ಜನ್ಮವೃತ್ತಗಳೆರಡು ತುದಿನಡುವೆಯಾಡುವೀ
ಜೀವಲೀಲೆಯ ಮರ್ಮಸ್ತೋತೆವರಾರಿತು ?

ಬಿಂದು ಬಹುವಾಗೊಡೆದು ಅಂಗಾಂಗವಾಗುತ್ತ
ಒಂದಾತ್ಮ ತಾನ್ನೆನ್ನುವನುಭಾವಹೊಂದಿ
ಪಂಚಭೂತಗಳೊಡನೆ ಅದು—ತಾನು ಎಂದೆನುತ
ಬೇಹರಿಸಿ ಬೇಹಾರ ತೀರೆ ತಾ ನಂದಿ ;

ತನುತನುಸ್ತೋಳಷ್ಟಷ್ಟು ದೇಶವನು ತಾ ತುಂಬಿ
ಕರ್ಮಗಳಿನಷ್ಟಷ್ಟು ಕಾಲವನು ತುಂಬಿ
ಮಮತೆಯೊಳಗಷ್ಟಷ್ಟು ವಿಶ್ವಾತ್ಮವನು ತುಂಬಿ
ಅಹಮೆಂದು ನೊಂದು ನಲಿದಾನಂದ ತುಂಬಿ

ಸೃಷ್ಟಿಮೊದಲಿಂದುವರಿಗಾಗಿಹೋದವರೆಷ್ಟು !
ಆದವರು ಹೋದವರು ಆಗುವವರವರೇ.
ಅರ್ಥಕಾಮಗಳಿಡುವ ರತಿವಿರತಿ ಭಂದಕ್ಕೆ
ಭೂತರಂಗದಿ ಜೀವ ನರ್ತಿಸುವುದರರೇ !

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

(೨)

ಈ ಮಹಾನಾಟ್ಯವನ್ನು ಜೋದಿಸುವ ಚಾಲಕನು
ಈ ಚಿತ್ರಗತಿಗಾನವಿನ್ಯಾಸಿ ಯಾರು ?
ಇಲ್ಲಿ ಕೊಂಕಲ್ಲಿ ಋಜು ಇಲ್ಲಿ ಕಟುವಲ್ಲಿ ಮೃದು
ಅಂತು ರಸ ಕೊನೆಗಮ್ಮತ ವಿಂತೆಸಪನಾರು ?

ಧರ್ಮವದು ಜೀವನದ ಮರ್ಮವದು ಚೇತನರ
ಸಮುದಾಯಮಂಗಳಕೆ ಅದರಂಕೆ ರಕ್ಷೆ
ವೇಹಾಂಗದರಿವೆಲ್ಲ ಜೀವಾಣುಗಿರುವಂತೆ
ಅರಿವರಿವೊಳಿಹುದಿದರ ಹೃನ್ನಿಷ್ಠ ನಕ್ಷೆ.

ಈ ನಕ್ಷೆಯಂತಾಗೆ ಅರ್ಥಕಾಮವಿಕಾಸ
ಎಂಥ ಶುಭಮದಯವಹುವೆಲ್ಲ ಜೀವರೊಳು !
ಧರ್ಮಾರ್ಥ ಕಾಮಗಳ ಈ ಪರಸ್ಪರವಶತೆ
ದುಸ್ಸಾಧ್ಯವೀಜಗದೊಳದಕೆ ಭವದಳಲು.

ಒಂದುಸಿರು ಹಲವೊಡಲು ಒಂದಂವು ಹಲವು ಮನ
ಒಂದೆ ಆನಂದಕ್ಕೆ ಹಲಹಲವು ಹೃದಯ
ಇಲ್ಲಿಳಿಯಲಿಲ್ಲುಳಿದು ಇಲ್ಲಿ ಮುಳುಗಲೆದ್ದು
ಅರ್ಥಕಾಮಗಳಂಕೆಗಿಡೆ ಧರ್ಮದುದಯ.

ಹಲವರಿಂದ ಧಿಕ್ಕರಿಸೆ ಕೆಲವರೊಳಗುಜ್ವಲಿಸಿ
ಭೋಗಿಯೋಡಿಸೆ ನಿಷ್ಠ ಯತಿಯನಾಶ್ರಯಿಸಿ
ಹಲರತೀಂದ್ರಿಯರಾಗೆ ಕೆಲಜಿತೀಂದ್ರಿಯರಲ್ಲಿ
ತೂಕ ತಪ್ಪಿದ ಜಗವ ಸಮತೂಕ ನಿಲಿಸಿ

ಇದುವು ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳ ಹಾಡು

ಅರಿವೊಳ್‌ಲ್ಲೋ ನಿಂತು ಶಿವನ ಸಾಧಿಸುತ್ತಿಹುದು

ಲೇಸುಕೇಡಳಿವುಳಿವ ತಕ್ಕಂತೆ ಬಳಸಿ

ಆ ಧರ್ಮಭೃದ್ವರರ ನೆನಪನರಿವೊಳು ಧರಿಸಿ

ಶಂಕೆಯೆಲ್ಲವಕಳಿವ ಶಿವಕೆ ಬಗೆ ಬೆಳಸಿ.

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಕಾಡದ ಮೈಯಿಲ್ಲ
ಕೂಡದ ಮನವಿಲ್ಲ
ಲೇಸಿರುವೆಡೆಯೇ ನೆರಳಂತಿರುವೆವು
ನಂಟರು ನಾವೆಲ್ಲ !

ದಾಳಿಂಬೆ

ಇದು ಮೀಸಲೇ ನನಗೆ, ಈ ಬೆಳ್ಳಿಬಟ್ಟೆಯೊಳು
ರತ್ನಕಾಂತಿಯ ಜಿಲ್ಲೆ ಕಳಕಳಪ ದಾಳಿಂಬೆ ?
ನೂತ್ನ ಪುದ್ಧಿಯ ಪಡೆದ ಮೋದದೊಳಗೇ ಜಿಹ್ವೆ
ಇದುವರೆಗು ಕಾರ್ಪಣ್ಯದೊಳಗಿದ್ದೆ ನೆನುತಿದು

ಬಿತ್ತ ಬಿತ್ತದ ರಸವ ಸವಿಮ ಸವಿದಾಕ್ಷಣದಿ
ಆಯುಷ್ಯ ಸಾರವನು ಬಟ್ಟೆಯಿಳಿಸುವ ತೆರದಿ.
ದೇಯವಿದನಾ ರೂಕ್ಷ ವೃಕ್ಷವೇ ಪೃಥ್ವಿಯಿಂ
ದೆತ್ತಿ ಈ ಮುದವೆರೆನ್ನೊಲಾವರ್ತಿ ಚೋದಿಸಿತು ?

ಋತುಋತುಗಳಾದರವ, ಗಾಳಿಯಪ್ಪುಗೆಸೊಬಗ,
ಬೆಂಗದಿರ ರಕ್ತಿಯನು ತಂಗದಿರ ಸಕ್ತಿಯನು
ತಂಗಿಸಿತೊ ಮಳೆಮಂಜಿನೊಲವ ಮಧುರಾನ್ಲಮೊಳು
ಇತರೇಂದ್ರಿಯ ದ್ಯುತಿಯ ರಸನೆಗನುವದಿಸುತ್ತೊಲು ?

ರಸವಿವೇನಿದ ಸವಿವರಾರ್ ಎನಿದಚ್ಚರಿಯ ಭೋಗ
ರಸನೆಹಸೆಯೊಳಗಿಂತು ಪ್ರಕೃತಿ ಪುರುಷರ ದಿವ್ಯಯೋಗ !

ಇರುಳು—ನಿದ್ದೆ

ತೆರಿಗೆ ಸಂದಿತು ದಿನಕೆ : ನಿಶಿ ತುಂಬಿರುವ ಪ್ರಾಣ-
ಪಾನ ಪಾತ್ರೆಗಳಿಂದ ಜೈತನ್ಯ ರಸವೀಂಟಿ
ಭಾನು ಸಂದನು ಮನೆಗೆ. ತಾಳೆ ತಾಳಿಗು ತಾಯ
ತೆರವಿಹ ಮಹಾತಮದ ನಂಟು ತಿಳಿಗಾಯ್ತೀಗ.

ಅಂಟು ಕೋಶವ ಹೊಗುವುದೇ ಲಾಕೃಷ್ಯವಾಮವೆನೆ
ಮರದ ಬತ್ತಳಿಕೆಯೊಳು ಲೀನವಾದವು ಹಕ್ಕಿ.
ಇರಳಿನರಸಿತಿ ನಿದ್ದೆಯಿಳಿತಂದಳಿಹಕಿಮೋ
ಇಂಭಾಗೆ ಜಗವೆಲ್ಲ ಸೈಷ್ಯಮ್ಯನಿರ್ವೃತ್ತಿಗೆ.

ಎಂತವಶಮೊಯ್ಯತಿದೆ ಸರ್ವ ಸಮತೆಗನನ್ಯ-
ಶರಣತೆಗೆ ಕರಣವಿಷಯದ ಲೋಕ ಭ್ರಮೆಯೆಂಬ
ಎರಡಲ್ಲದೊಂದೆಯಿರವಿಸುವೆಂಬ ನೆಲೆನನ್ನಿ-
ಹಂತಕ್ಕೆ ಸಕಲಸೃಷ್ಟಿಯನೊಯ್ಯನೀ ನಿದ್ದೆ

ಭವನೀತಾತ್ಮವನು ಸುಪ್ರಜ್ಞೆಗಮ್ದವಂತೆ
ಸತ್ಯಶಿವನಿಧಿಯೆಮ್ಮದೆಲ್ಲವನು ಹೊದ್ದು ವಂತೆ !

ಬಿಡುವು

ಅಹ ಬಿಡುವೆ, ಶ್ರಾಂತಿ ದಯಸಾಲಿಸಿ ನಲ್ವರವೆ,
ಎನಿತು ಚೆಲುವಾಗಿಸಿಹು ಈ ಬಳಕೆ ಸಂಜೆಯನು !
ದಿನದ ಸ್ವರ್ಣಾದಾಯಕಿಯುತಿದ ದಿವಕಭ್ರ ;
ತುಹಿನಕಿರಣನ ಕೋಡು ಮುದದ ಮದ್ದಾನೆ ಬಾನ್-

ಸರದೊಳಗೆ ಮುಳುಗಿ ಕೋಡೆತ್ತಿದೊಲು ತೋರುತಿದೆ ;
ಹಲಸು ಸಂಪಿಗೆ ಮಾವು ತೆಂಗು ತೆಂಗಿನ ಬಳಗ
ಬಳಸಿ ತುರುಗಲ ನಡುವೆ ರೇಖಿಸಿಹ ಕರುಮಾಡ
ತರುವುವಕ್ಷಿಗೆ ಯಕ್ಷ ರಾಜಧಾನಿಯ ಬೆರಗ.

ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷ ಕಿಂದಾಯ್ತು ಭವನಿಯುಕ್ತಿ ವಿಮುಕ್ತಿ.
ಮಣಮುಕ್ತ ಬಂಧುವನು ಮಾನಿಸುವ ಕುಲದಂತೆ
ಮನವ ಮಾನಿಸುತಿಸುದು ಕಂಡುದನೆ ಚೆಲುವೆಂಬ
ಸತ್ಯದರಿವಿಂ ಸೃಷ್ಟಿ. ಮುಗಿಲಮರೆತಾರೆಯಿಗೊ

ತುಡಿಯುತಿದೆ ರಾಧೆಯೊಲು ಕಾತರದ ನೋಟ ಬೀರಿ
ಘನಗಹನನೆದೆ ಬನದೊಳವಿತಿರುವ ಬಗೆಯ ತೋರಿ.

ಬಿಸಮಿಲ್ಲರ ಸುನಾಯಿಯನ್ನು ಕೇಳಿ

ಮರುಗುವೆಯ ನೀ ಗೆಳೆಯ ನಮ್ಮ ನಾಡಿನ ಪರಿಗೆ :
ಜನವಿದಭಿಮಾನಕೃ ಪಣಮಸೂಯಾಭೂಯಿಷ್ಠ-
ಮನುಕರಣಪಟು ನಟನತೀಲಮನವಸ್ಥಿತಂ
ಸಿರಿಯೊ ತಂದ್ರೋಪಹತಮುಚ್ಛಿಷ್ಟಭೋಗಿಮನ-

ಮಸುರೋಭೋತ್ಪ್ರಸ್ಥವಿಜ್ಞಾನಯಂತ್ರನುದ-
ವಾರಣಾವಿಷ್ಟ ನಾಗರಿಕ ನಿಸ್ವಾದು ನಿ-
ಸ್ಸಾರಜೀವನಂ ಸ್ವಲ್ಪಾರ್ಥಮಲ್ಪಕಾಮಂ
ವಿಸರ್ಜಿತವನಮಯೋ ವಿಗಲಿತಾತ್ಮವಿವೇಂದು ?

ಅಲಿಸು ಸುನಾಯಿಯನು ಕಲ್ಯಾಣದಾಯಿಯನು !
ಇರವಿನಂತರ್ನಭದ ವೈಶಾಲ್ಯವಾಳಗಳ
ಅರಿವಿನೊಳಗುಪ್ಪಲಿಸುವಾತ್ಮಾನುಭೂತಿಗಳ
ಕಾಲಕಾಲವಕ್ರಮಿಸುತಪ್ಪುವೊಳೆ ತೋರುತಿದೆ

ಸ್ವರ್ಣಸ್ವಪ್ನಾಂಬರವ ತಾಯ್ನೀಲಕೆ ಮರಳಿಯುಡಿಸಿ
ಕೃಷ್ಣಗೂವವಿದ ವೈವಕರುಂಯೊಲು ಪೇದವಳಿಸಿ.

ಗೊಮ್ಮಟಜಿನನನ್ನೂ ಶ್ರವಣಬೆಳಗೊಳವನ್ನೂ ಕುರಿತು

ಪ್ರಣತಾರ್ತಿಕಪಂಕದಿಂ ಕಪ್ಪಿಡಿದ ಪಾದವನ
ವಿಧಿಯಿಚ್ಛೆ ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳೆ ಮುಗ್ಧ ಕಾಮಾಂಗವನ
ಎವೆ ಹಿಗ್ಗೆ ಮೈತಂದಿತೆನೆ ಪುಷ್ಪಧನಲಾಂಗ
ಎಣೆಯಿರದ ಗೆರೆಗೊರಲ ಹಣೆಗುರುಳ ಸೊಸಲವನು

ದರಹಾಸವನು ಸೂಸಿ ದಯೆಯ ಮಕರಂದವನು
ಹನಿಸುತ್ತ ಚುಂಬನೌತ್ಸುಕ್ಯವನು ಕಾಂಬರೊಳು
ಕೊನರಿಸುವ ಶಿಶುರಮ್ಯ ಸ್ನಿಗ್ಧಮಧುರಾಧರನು
ಹೊರಮುಟ್ಟುಗಳನೆಲ್ಲ ಕಳೆದ ಪರಿ ಅರೆಮುಗಿದು

ಒಳಗುಗುವ ಚಿತ್ತುಖವ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಗೊಳಿಸುವೊಲು
ಕಣ್ಣನರೆತೆರೆದು ಮಿದುನಗೆಯೊಡನೆ ಕೆಳೆಗೊಳಿಸಿ
ತನ್ನ ಸುಖವನ್ಯರಿಗು ದೊರೆವೊಲನುಕಂಪಿಸುತ
ಇಳೆಮುಗಿಲ ಸೋಪಾನಮಾರ್ಗದೊಲು ನಿಂತನಿವ-

ಎನಲಿಹನು ದಿವ್ಯನಾತ್ಮಧ್ವಜಂ ಗೊಮ್ಮಟ ಜನಂ
ಪದತಲದಿ ಕ್ಷಣಕ್ಷಣಕು ಹಿಂಗುತಿದೆ ಪುರಜೀವನಂ.

ಪ್ರಥಮೈಕಾದಶೀ

ಭವನುತ್ಪವಾಗ್ರಮೊಳು ಮೆರೆವ ಗಣದುರವನೆಯ
ಹೋಲಿ ಭೋರಿಡುತಿಹುದು ಅಷಾಢದೀ ಗಾಳಿ
ಓಲಾಡೆ ಗರಿಕೆದರುತಾವೇಶಮೊಳು ತೆಂಗು
ತವಕದೊಳು ಹುಯ್ಯಲಿಡೆ ಬೀಳದೊಲು ಬಿಗಿಹಿಡಿದ

ಮರದ ಮಮತೆಯ ಗೂಢ ರಕ್ಷೆಯೊಳು ರೆಂಬೆಯಿಲೆ.
ಬಾನ ತುಂಬಿಹ ಗಾಳಿಯಾಲಿಸುತ ತಣಿಯದಿದೆ
ಧ್ಯಾನಗೊಂಡೀ ಚಿತ್ತ, ಹರನ ಮೊಗವಾಡಮೊಳು
ಸರಿವ ಶಿವದೀ ಗಹನನಾಭ್ಯಾರ್ಥಗಳ ನೆನೆದು.

ಎಲರ ವೈಪಾಳಿಯೊಳು ಮಳೆಯಿಳಿದು ಬೆಳೆ ಬೆಳೆದು
ಜೀವವುಜ್ಜೀವಿಸುವ ಋದ್ಧಿ ಋತವನು ನಡೆಸಿ
ಕಾವ ಕರ ಮತ್ತೊಂದು ಹಸ್ತಮೊಳು ತಲೆಯೋಡ
ತಳೆದು ಬೇಡುತಲಿಕುವೊ ಕರಣಾರ್ಥವಿರತಿಯನು ?

ಈ ಬಹುದಭೋಗ ಭಿಕ್ಷುರವ್ರತರೆಮ್ಮ ಬಳಿಗೆ
ಬಂದು ಬರಿಗೈಯೊಳಗೆ ಮರಳಲೇನುಗತಿಯೆಮಗೆ.

ಪುಣ್ಯಕ್ಷೇತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಕಂಡುಬರುವ ಜೀವಕಾಮವನ್ನು ಕುರಿತು

ಗಡಬೆಳೆದು ಹುಡುಗೊಡುತ್ತಿವೆ ಗುಡಿಯ ಗೋಪುರ
ಮುಟ್ಟಿ ಮೈಲಿಗೆಯನ್ನೆ ಪಾಚೆಗಟ್ಟುವೆ ತೀರ್ಥ
ಅಟ್ಟ ಮಿಷ್ಠಾನ್ನವನು ತೊರೆದು ಹೆರಮನೆತಿರಿವ
ಜಡಮತಿಯ ವರ್ತನೆಯ ತೋರುತ್ತಿವೆ ಯುವಚಿತ್ತ.

ವಿಶ್ವಾತ್ಮನೊಳಕೊಂಡ ಹುಡುಗಳಕ್ಷಯಪಾತ್ರೆ
ಗಲಿತಸತ್ವರ ಕರದಿ ವೃತ್ತಿಭಿಕ್ಷಾಪಾತ್ರೆ.
ನೆಲದಿರವಿನ್ನುಚ್ಛ್ರಯ ಮೆರೆದ ಸುಮನೋಗಂಧ-
ವಿಶ್ವಾಸವಂದಿಲ್ಲವೀ ಸಿದ್ಧರಾರ್ಥಮದಿ.

ಎಲೆ ಜೀವಕಾಮವೇ, ನಿನ್ನ ತುಳಿತುಳಿದುತ್ತು
ಬಗೆಬಿತ್ತಿ ಕರಣೋಪಭೋಗಗಳ ಕಳಿಕಿತ್ತು
ಮಿಗೆ ಕಷ್ಟಮೊಳು ಸಾಧುಮುನಿಸಂತರೋಲವಿಂ ತೆಗೆದ
ಬೆಳೆಯ ದೇವಕ್ಷೇತ್ರ, ಅಂದಿನುಪಪೀಡನಕೆ

ಮುಯ್ಯಿ ತೀರಿಸುತಿಹೆಯ ಸ್ವೈರಿತೆಗೆ ಮರಳುತಿಂತೆ
ಚದುರಂಗ* ಯುಬ್ಬರಣೆಗಿಂಬಿನೀ ತೋಟದಂತೆ ?

* ಚದುರಂಗ-Lantana

ಮಳೆ

ಅದಿಗೂ ದಸಕೂಡುವೆಡೆ ತಿರೆಗೂರುತಿದೆ ಮುಗಿಲು
ಹೆಬ್ಬದಿರ ಮೆಳೆಯ ಚೆಲುವನು ತೋರಿ, ಬಿಳಲೂರಿ
ಹಬ್ಬಿರುವ ಮಹಾವಟವೃಕ್ಷಮೊಲು ಪಸರಿಸುತ
ಇವೆಕೊ ಎನುತಿದೆ ನನಗೆ ಮೈಬಿಡದ ಮಿಂಚಿಸೊಳು

ಕಾರೊಡಲ ಬಣ್ಣಮೊಳು ತನ್ನ ಪನ್ನತಿಕೆಯನು
ಮೆರೆವ ಗುಡುಗಿಸೊಳು ಗಿರಿಮೈತ್ರಿಯೊಳು ಸರ್ವಾರ್ಥಿ-
ಹರಕ್ಷೀರಧಾರಿಯೊಳು ಹಿಂಜೆ ತಾ ಹಿಡಿದಿಟ್ಟ
ನೂರಾರು ಕವಿಮುದಗಳೈಸಿರಿಯ ತೆರುವಂತೆ !

ಸನಿಯಕ್ಕೈದಿತು ಮಳೆ, ನೆನೆನೆನೆದುವೆನ್ನ ಮೈ.
ಕುಳಿತೆಡೆಯೆ ಕುಳಿತಿಹೆನು ಚಿರಕಾಲವಭಿಲಷಿತ
ಸಲುವ ತೆರ. ಅರಿತರಾರಿ ಮೇಘವಾವ ಪಾ-
ವನ ನದೀತೀರ್ಥವನು ತಂದಿಹುದೊ, ವೇಂಗಡದ

ಮಲೆಮುಟ್ಟು ಬಂದಿಹುದೊ ಸೇಚನವೊಳೆನ್ನ ಹರಸೆ
ಕರುಣೆಯೊಳು ನಿಂತೆಡೆಯೆ ಅವಭ್ಯಾಸ ತನಿನಿಸೆ ?

ಜಗಚೆಲುನೆನ್ನುವ ಬಗೆಯನುರಣನೆ

ಮೆಲುಗಾಳಿಯೊಳು ಗಿಡವೆಲೆ ಹೊರಳೆ
ತಿಳಿಗೊಳದೊಳಗೆ ಕಿರುವೆಲೆಯುರುಳೆ

ನಡುಬಾಸಿನೊಳು ಬಿಳಿಮುಗಿಲಾಡೆ
ಸನಿಯವ ಹೊದರೊಳು ಹಕ್ಕಿಯು ಹಾಡೆ

ಗುಡಿಗಂಟೆಯರವವಾಗಸದೊಳಗೆ
ಮುಳುಗಿದ ಭಾವವನೆತ್ತಲು ಮುಳುಗೆ

ತೊಟ್ಟಲಾಡುತ್ತಿರೆ ಸಂಸಗೆ ನೆಳಲು
ನೆರೆಳೆಗಾಗರೆ ಬಿಸಿಲಿನ ಬಿಳಲು

ಹಿಣೆಲನು ಕುಣಿಸುತ ಬಸವ ಬರುತ್ತಿರೆ
ರೆಂಬಿಯನಾಲಿಂಬಿಸಿ ಕಪಿ ಕುಳಿತ್ತಿರೆ

ಮಲೆಯುಸಿರಾಡುವುವೆನೆ ಕುರಿಮಂದೆ
ಚಲಿಸಿರೆ ಬಂಡೆಗಳೊಳು ಕೆಳೆಯಿಂದೆ

ಜಗದೀ ದೈನಂದಿನ ಜಂಗಮತೆ
ನನ್ನೊಳು ಜನಿಯಿಸಿತೇತಕೆ ಮಮತೆ ?

ಈ ಹೊರ ಜಗಕೂ ನನ್ನೊಳಮುದಕೂ
ಏತರ ನಂಟಂತದಕೂ ಇದಕೂ ?

ಶಾಸ್ತ್ರಾಗಮಗಳ ರುಂಕಿಸುವಂತೆ
ತರ್ಕಹೇತುಗಳ ಕೊಂಕಿಸುವಂತೆ

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ನಿರ್ವಾಹ್ಯಜಂ ಬಹು ಹರಿಕೃಪೆಯೋಲು
ಮೋದದ ಕೃಪೆಗಿಂಬಾಯಿತು ಬಾಳು

ಜಗ ಚಿಲುವೆನ್ನುವ ಬಗೆಯನುರಣನೆ
ವಿಶ್ವಾತ್ಮನ ನಿರ್ಹೇತುಕ ಕರುಣೆ.

ವಿದ್ಯಾಲಯ

ಈ ವಿದ್ಯಾಲಯದುತ್ಸವ ಸಮಯದಿ
ಕಾಣಿಕೆಯಿವನೊಪ್ಪಿಸುವೆನು ವಿನಯದಿ
ಸವಿನೆನಪಿನ ಕಂಪದಿವೀ ನುಡಿಯ
ಹಾಸುವೆ ನಾ ವಾಣಿಗೆ ನಡೆಮಡಿಯ.

ಅಲ್ಲಿ ಮೂಡಿತೀ ಕವಿಚೈತನ್ಯ
ಅವಕಾಯಿತು ಪರಭಾಷಾಸ್ತನ್ಯ
ನಾಡತಾಯಿ ನಿರ್ಬಂಧಿ ನಿರ್ಮಗ್ನ
ಆಂಗ್ಲ ವಾಣಿ ವಿಜ್ಞಾನಸುಮಗ್ನ
ತಾಯ ಮಗುವಿಗೀ ದಾದಿಯ ಹಾಲು
ನೀಡುವನಿತುಂಡು ಬಳಿಯಿತು ಬಾಳು
ಪ್ರಾಣದಾತೆ ವಾತ್ಸಲ್ಯವಿಹೀನೆ
ವಾತ್ಸಲ್ಯಪೂರ್ಣಿಯೋ ಬಹುದೀನೆ
ಧಾತ್ರೀಮಾತೆಗಳಂತಿರೆ ಹಸುಳೆ
ಅಂತೂ ಬೆಳೆಯಿತು ಆ ಇರಕಿನೊಳೆ.

ಇಂತಾಯಿತು ಕವಿಬಾಲ್ಯಚಿಕಿತ್ಸೆ
ತಾನಾರೆನೆ ಆತ್ಮದ ವಿಚಿಕಿತ್ಸೆ
ಅಲ್ಲಿದ್ದೆನು ನಾ ವಿವೇಶಿಯಂತೆ
ಎನ್ನರಾರಿಲ್ಲಿ ಎಂಬುದೆ ಚಿಂತೆ
ಮನೆಗುಡಿಯಂಗಡಿ ಚೌಕಗಳಲ್ಲಿ
ಕಾಣದ ಕೇಳದ ನಡೆ ನುಡಿಯಲ್ಲಿ

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಮರಮೊಳು ಸೊಗಸುವ ಬಂದಿಳಿಕೆಯ ತೆರ
ತೋರಿತು ವಿದ್ಯಾರಾಲೆಯ ವಿವರ
ಮುಷಿಕವಿಸಂತರ ತಪದಿಂ ಮೂಡಿದ
ಮನದ ಮೇಲೆ ಪರ ತಾಂಡವವಾಡಿದ.

ಸೊರಗಿದೆ ನೀ ವಿಧ್ವಂಸಕ ಸೃತ್ಯಕೆ
ನಮ್ಮ ಸಮ್ಮ ಪುಡಿಮಾಡುವ ಕೃತ್ಯಕೆ.

ಭಾರತಸ್ವಾಂತರ್ನಿರ್ವಂಶತೆಗೆ
ಜ್ಞಾತವ್ಯಜ್ಞಾನದ ಖರ್ವತೆಗೆ
ಜನಶಿವಸಂಕಲ್ಪದ ಪರವಶತೆಗೆ
ಪರಾನುಕರಣದ ಸರ್ವತ್ರತೆಗೆ
ಎಡೆಯಾದೀ ವಿಧ್ಯೆಯ ನೆಲೆವನೆಯೊಳು
ನಾನಿದ್ದೆನು ಮಲತಾಯಿಯ ಮಗನೊಲು.

ಕಿವಿಯಿದ್ದು ಮನವಿಲ್ಲದ ಬಗೆಗೆ
ಬರಿ ಸದ್ವಾದುವು ಪಾಠಗಳೆನಗೆ.

ಎಲ್ಲ ಅಪರಿಚಿತ ಎಲ್ಲ ನವೀನ !
ಇಲ್ಲದಿರಲಿಲ್ಲವಿಲ್ಲಿ ಸುಮಾನ.
ಶಾಲೆಯೊಳಾತ್ಮಕ ಸ್ಪಷ್ಟದ ಮೌನ
ಪುಸ್ತಕಭಾಂಡಾಗಾರದಿ ಧ್ಯಾನ
ಹುಲ್ಲುಗಾವಲಿನ ಹೂತ ಮರಗಳ
ಎಲೆಗಳು ಬಿಡಿಸುವ ಬಾನ ಬಿಂದುಗಳ
ಲೆಕ್ಕದೊಳಾಯಿತು ನನ್ನಾಸಕ್ತಿ
ಪ್ರಕೃತಿಯೊಳಾಯಿತು ರಸದಭಿವ್ಯಕ್ತಿ.

ವಿಹ್ವಾಲಯ

ಬಗೆದಂತವು ದಲಾ ಜಡಬೋಕ
ಅದರಿಂ ಭಾವುಕಗಲ್ಲಿಯೆ ನಾಕ.
ಸ್ವದೇಶನಿರ್ಮಿತದೀ ಪರದೇಶದಿ
ಕೆಳೆಪಡೆದೆನು ನಾನಿವುಗಳ ಸನಿಯದಿ.

ಕೊಟ್ಟಿಷ್ಟನೆ ಮರಳಿಯು ಪಡೆವೀಪರಿ-
ಸೊಗದಿಂದಾತ್ಮದ ವೃದ್ಧಿಯೇಪರಿ ?
ಜೀತನದಿಂ ಜೀತನದುಜ್ಜೀವನ
ಜೀವಿಯಿಂದ ಜೀವನದುತ್ತೇಜನ.
ತನ್ನನು ತಾನೇ ಮನೆಯೊಗುವಾಟಕೆ
ಬೇಸತ್ತೆನು ನಾ ಬಯಲಿನ ಬೇಟಕೆ.
ಮನವರಿಯುವ ನುಡಿ ಎದೆಮೆಚ್ಚುವ ನಡೆ
ಶುದ್ಧಾಂತಧರ್ಮೋಳರವಿನ ಬಿಡುಗಡೆ
ನುಡಿಗೆ ಬರದ ಬಯಕೆಗಳಿಗೆ ಸಾಕ್ಷಿ
ಕಾಣೆ ಬರದ ಕನಸನೋಡುವಕ್ಷಿ
ಪರಸ್ಪರಾಶ್ರಯವಿಂತಾಗುವ ನೆಲೆ
ಈ ಜಗವೆಮ್ಮದು ನೋಡೆನ್ನುವ ಕೆಳೆ
ಈ ತೆರ ಸಾಧಮ್ಯದ ಸೌಹೃದಕೆ
ಕಾಲಮೋಳಿನಗಾಯಿತು ಪಂಬಲಿಕೆ.

ಅವನಿಲಮೋಳೆನ್ನಾತ್ಮದ ಬೇರು
ಮನದೀ ಬೆಳೆಗೆ ಕೃಷಿವಲರಾರು
ಅರಿವರದಾರೀ ಬಾಳಿನ ಬೆಲೆಯ
ಕುದುರಿಸುವವರೀ ಜೀವದ ಕಳೆಯ ?-
ಈ ತೆರ ಕಾತರಗೊಂಡಿಗೆ ಜೀವ
ಸಂಸ್ಕೃತವಿತ್ತಿತು ಮಮತೆಯ ಶಾವ.

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಆ ತಾಯ್ನಿಲದೊಳು ತಳವೂರಿತು ಮನ
ಅಲ್ಲಿ ದೊಗೆಯಿತೆನಗೊಬ್ಬನ ಕೆಳಿತನ
ಸರಳಕೃದಯ ಸಹೃದಯ ಮೇಧಾವಿ
ಧೈರ್ಯೋಪಜೀವಿ ಸಹಾನುಭಾವಿ
ವಿದ್ಯಾವಿಪ್ಲವದಾ ಶಾಲೆಯೊಳು
ನನಗಾಯ್ತೀ ನೀಕವೆ ಕೂಗೋಲು
ಮುಂದಿನ ಕತೆಯೇ ಮೋಡಿಯ ಬಿನದ
ಗುರುಸಾನ್ನಿಧ್ಯದ ಕ್ಷೇಮದೀಪದ
ಬೆಳಕೊಳು ಕುದುಳದ ಹರ್ಷವ ತಳೆದು
ಹೊರನಾಡೆನ್ನುವ ರಂಕೆಯ ಕಳೆದು
ತನ್ನತನದಿ ಹೀನಾಯವೆಣಿಸದೆ
ಮಿಕ್ಕುದೊಳು ವಿವಾಸವಳಿಯದೆ
ಅನ್ಯವೇದ್ಯರಾನಂದವನೆಂತು
ಗಳಿಸಿದರೆಂಬ ಕುತೂಹಲವಾಂತು
ಎಂತಾವಬೆದವು ಭಾವಲೋಕದಿ
ಚಿತ್ತಚಮತ್ಕೃತವಪ್ಪಾಲೋಕದಿ !

ಸಂಜೆ ರಂಜಿಸಿರೆ ರಂಗಿನ ಬೆಳಕೊಳು
ನಮ್ಮೊಳಗನೆ ಅದು ಬಿಂಬಿಸುತಿರುವೊಲು
ಹಾರ್ದಿಯ ಕತೆಗಳ ಸುಂದರಿಯರಿಗೆ
ಪರಿವೇಷವಿಮೋ ಎನೆ ಬಾನ್‌ತೊಳಗೆ
ಸಂಘದ ಕೊನೆ ಕಿರುಮನೆಯೊಳು ಕುಳಿತು
ನಾನೆಲ್ಲಿಹೆ ವೆಂಬುವನೇ ಮರೆತು
ಮಾತಿಲ್ಲದ ಮಾತೊಳು ನುಡಿದಾಡಿ
ಇರುಳಿಗಾಗಿ ಬಲು ಚುಕ್ಕಿಯ ನೋಡಿ
ಮನವಿಲ್ಲುಳಿಸುತ ಸುಯ್ದಗಲಿದ ಪರಿ

ವಿಷ್ಣುಲಯ

ಮರುಕೂಟವೆ ದಿನದಾದಿಯೆಂದ ಪರಿ
ಈ ಭಾವದಾವಿ ಹನಿಯೊಡೆವ ಪರಿ
ನುಡಿಯಲೆಯಿಡುತಾ ರಸ ಹರಿವ ಪರಿ
ಈ ರುಗಿ ಮತ್ತೊಬ್ಬನ ಸೆಳೆದ ಪರಿ
ಈ ಸಂಗಮ ಹಿರಿ ಹೊನಲಾದ ಪರಿ
ಈ ತೆರ ನಮ್ಮ ಸ್ನೇಹತ್ರವೇನೆಯ
ಮರ್ಮರದಂತಿರುವೆನ್ನಯ ವಾಣಿಯ
ಪ್ರಥಮೋದ್ಗಮ ಚರಿತೆಯ ಮಧುರಸ್ಕೃತಿ
ಈ ಶಾಲೆಗೆ ನಾನರ್ಪಿಸುವ ಸ್ತುತಿ.

ನೆಲೆಯಾಗಲಿ ಸರಸತಿಗೀಶಾಲೆ
ಸುತಂಡಲೀಕೆಗೆ ಸುಯಶೋಮಾಲೆ
ಈಕೆಗಳಯಲೀ ಪರಾಘಭೂತಿ
ಹೊರಹೊಮ್ಮಲಿ ಸ್ವಾಂತಾತ್ಮವಿಭೂತಿ
ಹೊಳೆ ಹೊಳೆಸುತ ಸದ್ವಿದ್ಯಾರುಚಿಗಳ
ನಮ್ಮ ಶಾಲೆಯ ಗುರುಶಿಷ್ಯರುಗಳ
ತೇಜವಾಗೆ ಪರಚಿತ್ತಗ್ರಸಿಷ್ಟ
ಹರಸಲಿದನು ಶ್ರೀ ವಿಕ್ರಮ ವಿಷ್ಣು.

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ

೧

ಭವದ ಮೇಲಿಂದೆಮ್ಮ ಭಾವಮೊಳು ಸಂಚರಿಸಿ
ನುಡಿನುಡಿಯ ಕೇಂದ್ರದೊಳು ರೂಪುಗೂಡಿ
ಅಕ್ಷಾಕ್ಷದವೃಷ್ಟಸೃಷ್ಟಿ ವಿಸ್ಫುಟವಾಗಿ
ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷವಾಯಿತೆನೆ ಮಾಯೆ ಹೂಡಿ
ಈ ಲೋಕದಾಲೋಕ ಬೇರೆ ಲೋಕದವೆನ್ನೆ
ಸಕಲ ಸದ್ಯೋಜಾತವಾದುವೆನ್ನೆ
ಕಾಲದುಪಹತಿಸಿ ನನ್ಯವೆನಿಸಿ
ಭೌತ ಋತದಿಂ ರಸದ ಋತಕೆ ಸಲಿಸಿ
ನಿಯತಿಕ್ರಾಂತಿಗೀತೆರದಿ ನರನಾತ್ಮರಸಮಧುರ-
ಪರಿಕರ್ಮವನುಗೊಳಿಸಿ ಬಗೆಯ ಕೊಳುವ
ಕವಿಮರ್ಮವೇ ನಿನ್ನ ಏವೋಗಳುನ!

೨

ನಿರ್ಜೀವದಿಂ ಜೀವದಚ್ಚರಿಯೊಗೆದಂತೆ
ಜೀವದಿಂಮೊಗೆತರುವ ರಸದಚ್ಚರೀ,
ಕಾಲವೇರನ ರಚಿಸ ಭೂತಾತ್ಮಯೋಗದಿಂ-
ದುದಿಸಿಯೂ ಹೊರತವಕೆ ನೀ ನಚ್ಚರಿ.
ನಡೆವೆಡೆಗೆ ನಡೆತರುವ ರವಿಯ ತೆರ ರಾಮಾದಿ
ಮರ್ತ್ಯರೆಮ್ಮನು ಜನ್ಮಜನ್ಮದೊಳಗೆ
ಅದ್ಭುತಂಧುಗಳಂತೆ ಸಮ್ಪುಖಮೊಳಿರುವ ತೆರ
ಮರ್ತ್ಯತೆಯ ತೊಡೆನೆ ಕೃನ್ನಭದಿ ತೊಳಗಿ.

ಕರ್ಮಸಾಕ್ಷಿಯವೆಂದೊ ಜೀವನಿಧಿಯಿಂದೆತ್ತಿ
 ಸುರಿಸಿದನುಭವರಸದ ಹನಿಯ ಕೊಂಡು
 ಜೀವವಾತ್ಮನ ತಳೆವ ನೋವನುಂಡು
 ಹದುಳವನು ಗಳಿಸೆ ಕವಿ ಸೃದಯರಸಲೇಪದಿಂ
 ಹದಗೊಳಪ ನವಣಾದ ಕಾಂತಿಯಿಂದ
 ಕಾಣೆ ಶಿವಶಿವಮೆಂಬ ಲೇಸಿನಿಂದ
 ಕ್ಷಣದ ಚಿಚ್ಚಲಕಾಂತಿ ನಿತ್ಯಚಲನಾಮವೆನೆ
 ಚಿತ್ತಚಿತ್ತವ ರಮಿಸಿ ಹೊಳೆವೆ ರಸದನ್ನೇ,
 ಹೊಸ ಬೆಳಕನ್ನೇ ಬೋಕಕರೆದು ಕವಿಕನ್ನೇ.

೩

ಪರಿಗಣನ ಮೌಲ್ಯದೀ ವಿಜ್ಞಾನಶೋಕದಿಂ
 ಗುಣಮೌಲ್ಯದೊಳಜಗವ ನಿರ್ಮಿಸುವ ತಾಯೆ,
 ವೃಣ್ಣಯಪ್ರಕೃತಿಯಿಂ ಮನೋವಿಕೃತಿಯ ರಚಿಸು-
 ತಾತ್ಪ್ರವಿಸ್ತಾರವನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ಮಾಯೆ,
 ಮರವೆಂದು ಮರೆಯೆಂದು ತೊರೆಯೆಂದು ದರಿಯೆಂದು
 ಕಾಸೆಂದು ಬಾಸೆಂದು ಹೊರಗ ತೋರಿ
 ಪದ ಸಂಜರಕ್ಕೆ ಯಿಂದಿದ್ದಿರ್ಯಾರ್ಥವ ಬೆಳಗೆ
 ಬೆಳಗುವರ್ಥಗಳೆಲ್ಲ ಬಗೆಯ ತೋರಿ
 ಮೂರ್ತದಿಂದಲಮೂರ್ತ ಭಂದದಿಂ ಸ್ವಾಚ್ಛಂದ್ಯ
 ವೃತ್ತಿಯಿಂ ನಿರ್ವೃತ್ತಿಯು ಮೊರೆಯುವಂತೆ
 ಅರ್ಥಮೊಳು ರಮಿಸಿಯೂ ವಿರಮಿಸದ ತೆರದೊಳಗೆ
 ಭಾವಸಾರಥ್ಯದೊಳೆ ಚರಿಸುವಂತೆ
 ನುಡಿಯ ಬಳಸುವ ನಿನ್ನ ಚದುರೆ ಚದುರು
 ಜಗದೊಳಾವೆಡೆಯಿಲ್ಲ ನಿನ್ನ ಸದರು?

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ನೀ ಕೊಟ್ಟ ಪದವಿಯೆನೆ ನಿನ್ನ ಬಿರುದನು ಹೊತ್ತು
 ನಿನ್ನ ಮಹಿಮೆಯ ಮೆರೆವ ಮೈಮೆನೆತ್ತು
 ಲೋಕ ನಿರ್ಲಕ್ಷಿಸುವ ಕ್ಷಣದ ಸಂಭೂತಿಗಳು
 ಸಕಲ ಶೃಂಗಾರಮೊಳು ಹದವನರಿತು
 ಅಗ್ರದೊಳು ಗಮಿಸುತಿರೆ ಉಚಿತವರಿತು
 ನಾಮರೂಪದ ಲೋಕ ವಿಭ್ರಮಿಸುವಂದ
 ಶಬ್ದಾರ್ಥ ಸಂಚಲನೆಗನುವಾಗ ಭಂದ
 ಕವಿಯಾತ್ಮರಥವೇರಿ ಸಹೃದಯಮನಃಪಥದಿ
 ಉತ್ಸವವೆ ಇಹದರಿವ ಸ್ತಬ್ಧಗೊಳಿಸಿ,
 ಸ್ವಪ್ನವೆನೆ ಜಾಗರವ ಚಕಿತಗೊಳಿಸಿ.

೪

ರಸಸರಸ್ವತಿ, ದೇವಿ, ಕವಿಯಿಷ್ಟಸ್ವಪ್ನವೇ,
 ಕವಿಯ ಹೃತ್ಕುಹರದಿಂ ರಸಿಕಜನ ಹೊರತೆಗೆವ ಭವರತ್ನವೇ,
 ಒಳಹೊರಗ ಬೆರೆಸಿ ದಿಗ್ಭ್ರಮೆಗೊಳಿಸುವಪ್ರರೇ,
 ಇಂದ್ರಿಯಮನೋಬುದ್ಧಿ ಧೃತಸತ್ಯಮತ್ಸರೇ,
 ಈಗೇಳು ಲೋಕಗಳ ಈ ಲೋಕದಿಂದೆತ್ತಿ ಪದಗೊಂಡ ವಿಕ್ರಮೇ,
 ತುಳಿಯುವೆಡೆ ಚಿಲುಚಿಲುವ ಕೊನರಿಸುತ ಜಗಮೊಲವ ಕೊಳುವ
 ಹೃದಯಂಗಮೇ,

ವಿಟ, ವೇಶ್ಯೆ, ಜೂಜಾಳಿ, ಕಳ್ಳ, ಲಂಪಟ, ಕುಡುಕ
 ಕುಲಟಿ, ಪಾದರಿ, ಸುಳ್ಳಿ, ಧೂರ್ತ, ವಂಚಕ, ಕಡುಕ.-
 ಹೆಸರಿಸುವುದೇನೆಲ್ಲ ಧರ್ಮಜ್ಞ ಧಿಕ್ಕೃತರ ಪತಿಕಂಪ ತೆರದೆ
 ಸಹೃದಯಾನಂದಮೊಳು ನಿಷ್ಕೃತಿಯ ನರವೀವ ವರದೆ,
 ಇರವಿಗೀತರವೆಂಬ ನೈತಿಕರ ನಗುವ ಸರಸೇ,
 ಭೂಮವೇ ಸುಖವೆಂಬ ಕ್ಷುದ್ರವರಸೇ,
 ಅನುಭವಗಳಿಂಗಡಲಿನಡಿಗಡಿಗೆ ದೇದೀಪ್ಯ ಸೃಷ್ಟಿಗಳ ಸೃಷ್ಟಿಸುವ ಚೆನ್ನೆ

ದೇವದಾನವದುಗ್ಧ ದುಗ್ಧಾಭಿ ಯಿಂ ದಿವ್ಯವಸ್ತು ದಯಗಳಿನ್ನು
 ತೀರಿಲ್ಲವೆನ್ನೆ,
 ಭೌತಧರ್ಮಕೆ ಭಾವಧರ್ಮಗಳ ಹೊಂದಿಸುತ ಸೌಂದರ್ಯಶಿವನನೀ
 ತಿರಿಗೆರಿವ ಭದ್ರೆ,
 ಕವಿವತ್ಸವ್ಯಾಜದಿಂ ನಲವಿನವೃತ್ತನ ಕಳಿಸು ಸಕಲರಾತ್ಮನ
 ಪ್ರೊರೆವ ಸರ್ವಾದ್ರೀ,
 ಗಂಗೆಯೆನೆ ಯಮುನೆಯೆನೆ ಗೋವೆ ಕಾವೇರಿಯೆನೆ
 ದಿವ್ಯ ಹಿಮಗಿರಿಯೆನ್ನೆ, ಕಾತಿಯೆನೆ ಕಾಂಚಿಯೆನೆ
 ಬಗೆಯಮಂಗಳ ಹಿಂಗಿ
 ಕಮ್ಮಿದಳ್ಳೆತಿರವು ಹೊಂಗನಸಿನಿಂ ಹೊಂಗಿ
 ಹೊಳೆಹೊಳೆಗು ಮಲೆಮಲೆಗು ಊರೂರಿಗೂ ಪ್ರೇಮ-
 ರುಚಿಯಿತ್ತು ನಾಡಸೌಭಾಗ್ಯವನು ಕಲ್ಪಿಸುವ ವಾಣಿ,
 ನೆನೆದೊಡನೆ ಮನದಿಲ್ಲ ಕಾರ್ಪಣ್ಯಗಳ ಹಿಂಗಿಸುವ ಕಲ್ಯಾಣಿ,
 ಇರವಿನಾಂತರವಿಶ್ವದಾದಿಮಧ್ಯಾಂತಗಳನಾಳುತಿಹ ಪ್ರಕೃತಿ,
 ಇಹವನಾಡಿಸುತಿರುವ ವಿಶ್ವಾತ್ಮಸೋಂಕೃತಿ,
 ಭವಶರಧಿವೇಲೆ,
 ನಿನ್ನ ನಾನೆರೆವೆನೌ, ಆಗಿನ್ನ ನಿರಾವೃತಿಗೆ, ವೇದಿ, ಅನುಕೂಲೆ.

೫

ತೃಕ್ತನೆನಿಸದೆ ನನ್ನ ನಿನ್ನಂಕಕೆತ್ತು,
 ಯೋಗಿಯೆನಲೆನಗಾಗಿ ಮುಪದ ಮುತ್ತು.
 ಮರದೊಳೆಲೆಯಾಡುತಿರೆ ತೆರೆ ಕೆರೆಯೊಳೊಡುತಿರೆ
 ಮುಸುಡನೆತ್ತಿಹ ಮಲೆಯ ಕೋಡಕರುನನು ತಣಿಸಿ
 ಮೋಡ ಮೊಲೆಯೊಡುತಿರೆ
 ಹಚ್ಚಹಸುರಿನ ಮೇಲೆ ಬಿಸಿಲೊರಗಿ ಪವಡಿಸಲು
 ಒಳಕಿರಣದಿಂ ಮಂಜುಹನಿ ಮಣಿಯ ಹುರುಡಿಸಲು

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಎಲರಲೆಯ

ಹೊಳೆಹರಿಯೆ

ಖಗದಿಂಚರಂ ಜೀವದುಚ್ಛ್ರಾಯ ಸವಿಯೊರೆಯೆ
ಎಳೆಯರೆಳನಗೆಯಿಂದೆ ಮುದುನಗೆಯು ಚಿಗುರಿದೆ
ತರುಣತರುಣಿಯೊಲುಮೆಗಳೆಯೆಲ್ಲ ಹೊಗರಿದೆ
ತಿರಿಯಹುಡಿ ರವಿಯೊಡನೆ ಕೆಳೆಬೆಳಸಿ ಸುತ್ತ ನಿರ್ವಿಷಯಕ್ಕೆ
ನೀಡುತಿರೆ ಶ್ಯಾಮರಸರಾಗದಾನ
ನಗನೋಪನಗರಗಳ ಯಂತ್ರಾಟ್ರಹಾಸಗಳ ಗರವಕೊಳುತಿರೆ
ನೀಲಮಾನ

ಹರಿಪದದ ಗಂಗೆಯೊಲು ಜಗದ್ಧಾತ್ರಿಯ ಕರುಣೆ
ಎದೆಯಮೊಗಕೊರಲಕ್ಕೆ ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಮಲಗಿರುವ
ತಿರುವೆನುಕ್ಕಳ ಸ್ವಾಸಸುಖದೊಳಗೆ ಹರಿಯುತಿರೆ
ಕೋಗಿಲೆಯ ನಿಡುಸರಕೆ ಬಾನು ಕದ ತೆರೆಯುತಿರೆ
ರವಿತೋರಿದೀ ಭವನ ಮಗಿಸಿ ನಿಶಿಯೈತರೆ
ಅಪ್ಪನೊಂತಃಪುರದ ಕಿಟಕಿಯನೆತೆರೆದುದೆನೆ ತೋರಿಬರಲೆಳನೆಗೆ
ತನ್ನ ನಲ್ಲನನೆನ್ನ ಹೃದಯದೊಳು ಹುಡುಕುವೊಲು
ತುಡಿನ ಹೊಳಪಿನ ನೋಟವೆರೆಯುತಿರೆ ಕಿರುತಾರೆ
ಜಗದರಿವ ಮಾಗಿಸುವ ಜಗದೀಶ್ವರನ ರತಿಯ
ಬಗೆಗೆ ತರುವಂದದೊಳು ಮುಗ್ಧರುಲಿವ ಸ್ತೋತ್ರ
ಬುದ್ಧಿ ತರ್ಕದ ಹೆಡೆಯ ಮುಚ್ಚುವೊಲು ಕಿವಿ ಸಾರೆ
ಕಾಣದುದ ಕಾಣಿಸುವ ಮಧುರಸ್ವರಲಹರಿಯೊಳು
ಪುರುಷೋತ್ತಮಂ ಮೂಡೆ
ಎದೆಯೊಪ್ಪಿತಕೆ ಮತಿಯ ಹಸ್ತಾವಲಂಬದೊಲು
ಮೊಳಗುವ ಮೃದಂಗದೊಳಗಗಜಾಧವಂ ಕೂಡೆ
ಕವಿಸೂಕ್ತಿಯೊಳು ನಿನ್ನ ದರ್ಶನಂ ಸಂಗಡಿಸೆ
ಸಚ್ಚಿತ್ತಮಧುಪಾನವೆದೆವಿಷಾದವ ಕೆಡಿಸೆ,

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ

ಅಲ್ಲೆ ನಿಲ್ಲೆಂದಿಹದ ವ್ಯಾಪಾರವನು ನಿಲಿಸಿ
ಅರಿಷಟ್ಟು ಸಮೆದ ಸೆರೆಯಿಂ ಮದವ ಬಿಡಿಸಿ
ಕರಣಕಾತ್ಮನೆ ವಿಷಯವಾಮದೆನೆ ಕಂಡಕಂಡೆಡೆಯಲ್ಲಿ ಚೆಲುವನಿರಿಸಿ
ಇಂದುವರೆಗೆನ್ನ ನೀನಮ್ಮ ತಕರದಿಂದೆತ್ತಿ ಸೊರೆದ ತೆರದಿ
ಭವವನರಿತದ ಮೀರಿ ನಿಲುವ ರಸಪದಕೆನ್ನ ಸಲಿಸು ಜವದಿ.

ನಿನ್ನ ದಯೆಯಿಂದೆನ್ನ ಮನಕಾಗಲೌ, ದೇವಿ
ಸತ್ಯಶಿವಸಂಜನಿತಸೌಂದರಮುದಾಗಮಂ
ನೀನೆಯುತ್ಸವಿಪಂತೆ ಪದಪದದಿ ನಡೆಯಲೌ
ವಸ್ತಾತ್ಮಮಧುರಸಮ್ಮಿಳನೋತ್ಸವಾಗಮಂ

ಜಗದಾತ್ಮ ಬಿತ್ತರಿಸಲೌ ನಮ್ಮ ಕವಿಜನದ ಸೂಕ್ತಿಯಿಂದ
ನಿನ್ನ ಮರ್ಮವನರಿತ ಮೌಲ್ಯಜ್ಞ ಸಹೃದಯಾಸಕ್ತಿಯಿಂದ.

ವಸಂತ ಚಂದನ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ನಂದನಗಂಧವ ನಿಂದಿಸುತಿದ ಆ-

ನಂದದೊಳಂಜಲಿಯೊಳು ಕೊಳುವೆಲರಿನ—

ಅಲರಲರಿನ ಪರಿಮಳಗಳ ಮೇಳದಿ

ಮನಮನಗಳ ಹೊಗುತ್ತಲ್ಲಿ ಸುಮಾನದಿ

ದಿನವ ದಿನವ ಜಂಜಡದೊಳು ಮೈಗರೆ-

ದಿಹ ಸಮ್ಮುದಗಳನೆಚ್ಚರಗೊಳಿಸುವ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ಬಂಡೆಗಳೆದೆಬಿರಿಸುತ ಬೆಳೆಮೊತ್ತಿನ

ಹುತ್ತದ ನಾಗಗಳವುಗೆಕೆಳೆಯೊಳು

ಕಮ್ಮನೆಮರ ಮೈಗೊಂಡಿಹ ರಸದಿಂ-

ದೊಲುಮೆನಂಜ ಬಗೆಗೇರಿಸಕಲಿತಿದ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ಮರೆತರೆಮಂಜೊಳು ಪಳಗಿಹ ಕರ್ಪೂ-

ರವ ಮೃಗಮದಮನ್ಮದಸುರಭಿಯ ಕಾ-

ಶ್ಮೀರವ ಕಂದರ ಲಕ್ಷ್ಮೀಯ ಕುಂಕುಮ-

ವೋ ಎನಲಚ್ಚರಿ ಕೇಸರಿಚರ್ಚೆಯ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ನೀಲದ ತಂಪ ತರುವ ತೆಂಗಾಳಿ
ಚಂದನಗಂಧಕದರ ಮೈಹಾಳಿ
ಕಾತರಿಸುವ ಕೋಗಿಲೆ ವನಿ ಕೇಳಿ
ಚಿತ್ತ ಕಿಟ್ಟಿ ಚಿತ್ತ ಜನಿದೊ ದಾಳಿ

ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಚಂದನ

ತುಂಬಿದಿಂದು ಬಣಿ ಬಾಸಿಗೆ ಚಂದನ
ಹೂತ ಬನಕೆ ಹೂಧೂಳಿಯ ಚಂದನ
ಬಹುಮಹೋತ್ಸವಾವೋವಸ್ಯಂವನ
ಹೃದಯೋತ್ಸವಕೇ ವಸಂತ ಚಂದನ

ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಚಂದನ

ತೆರೆದಿದೆಯನು ಸೂನಾರಿಯು ಮುತ್ತಿಡೆ
ಬಾಂಪೊರಿಯಂತೆಲರಂಗವಸ್ಥಿಡೆ
ಉದಿತೋದಿತ ರಾಗವ ರೇಪಿಸುನ್ನೆಲು
ಚಂದನಕಾಗಲಿ ವಕ್ಷಸ್ಥಲವೆಡೆ

ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಚಂದನ

ಶ್ರುತಿಘೋಷದ ಶ್ರುತಿಮೋಹನಗೀತದ
ಸಂಶ್ರಿತಧರ್ಮಾಗಮಸೌಂದರ್ಯದ
ಹಸೆಯೊಸಗೆಯ ಚಿಲುವಿನ ಸಂರಂಭದ
ನೆನಪ್ಪೊಳು ತೊಯ್ದಿಳು ಸುವರ್ಣವರ್ಣದ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ಒಲಿವರೆ ನಮ್ಮವಸಂತ ಸಮಯಕೆ
ಸಿಂಗರ ಸಡಗರದೀ ಮಲೆಹುಳುವಿಗೆ

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಬೆಳುದಿಂಗಳ ಗುಡಿಗೋಪುರದೊರಿಗೆ

ಒಲಿವನೆ ರಸಸ್ವಾಯತ್ತಕೆ ಕೊಳ್ಳಿರಿ

ವಸಂತ ಚಂದನ

ಋತು ನನೆಗೊಳಿಸುವ ಮಾಧವಲಾಸ್ಯವ

ಅನುವದಿಸುವ ತೆರ ಮನವನುಗೊಳಿಸುವ

ಪರಿಣಾಮಕೆ ಪರಿಮಳಿಸಿಹ ಪರಿಣತ

ಸೌಗಂಧವ ಪರಿಕರ್ಮವ ನೀಹದಿ

ಕೊಳ್ಳಿರಿ ಚಂದನ

ಈ ಹಾಡಿನ ಬೇರು ನನ್ನ " ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ " ಎಂಬ
ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿನ ' ವಸಂತ ಚಂದನೋತ್ಸವ ' ಎಂಬ ಬಂಧದಲ್ಲಿದೆ.

ದಶಾವತಾರ

ಹೃದಯಾವಕಾಶದೊಳು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವನು
ತ್ರಿದಶತ್ರಿವಿಷ್ಟಪರ ರೂಪದೊಳು ಮೂಡಿಸಿದ
ಪರಮ ಋಷಿದರ್ಶನಗಳಸ್ತಮಿಸೆ ಜಡಧಿಯೊಳು
ಕರುಣೆ ನೀನಾ ಜಡಧಿಗನುವಾವ ರೂಪಾಂತು
ಮೇಲಕೆತ್ತಿದೆ ವೇದರೂಪದೆಮ್ಮಾತ್ಮವನು.

ಬಾಳೊಳಮೃತಾನಂದ ಪಡೆಯುವಾತುರದಲ್ಲಿ
ವಿಷಯಾಬ್ಧಿಮಗ್ನಮತಿ ವೈಕ್ಲಬ್ಯವಡೆದಿರಲು
ಅಸಮಧೃತಿ ಬಿನ್ನಿತ್ತೆ ಕೂರ್ಮಸಂಕೇತದೊಳು.

ತನ್ನಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಸೃಷ್ಟಿಯೆಲ್ಲವ ನಿಲಿಸಿ
ನಿನ್ನಹಂಕಾರವನೆ ಧಿಕ್ಕರಿಸ ದುರ್ಮದವ
ಟೊಳ್ಳುಗೈಯಲು ತಕ್ಕ ಭೂದಾರನಾದೆಯ್ಯೆ.

ಎಲ್ಲೆಲ್ಲ ನೀನಿಹುದು ಸುಳ್ಳೆಂದು ನಿನ್ನಿರವಿ-
ಗೆಲ್ಲೆ ಯನು ನಿರ್ಮಿಸುವ ಕ್ಷುಲ್ಲಮತಿಯೆಲ್ಲೆ ಗೆಡೆ
ಕಲ್ಲೊಳೂ ಮೂಡಿದೆಯ ನರಸಿಂಹ ತೇಜವೇ ?

ಇಳಿಮುಗಿಲಕೊಂಡರೂ ಒಳಗಕೊಳ್ಳದೆ ತಣಿಯೆ
ನೆಲೆಯ ಬೇಡುವೆನಲ್ಲೆ ಎನೆ ಬಲಿಯ ತುಳಿದೆಯಾ
ಸಕಲರಂತರ್ಯಾಮಿ ನೀನೆಯೆಂದರಿವರಿಯೆ ?

ಅಕಳಂಕನೇ, ಸ್ವಾಮಿ, ನರನು ಮಾನವನೆಂಬ
ಸಂಭಾವನೆಗೆ ಸಲುವ ಕಾಲದೊಳು ಏಷೋರ-
ಜ್ಜಂಭಣವೆ ಪೌರುಷದ ಬಿಲೆಯಾಗೆ ಕ್ಷತ್ರಿಯರ

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಕಾಮದಿಂ ಮೂಡಿಬಹ ಕೋಪಾಗ್ನಿ ಎಸುವಂತೆ
ಜಾಮದಗ್ನಿಯ ಸೆವದಿ ತಿರಿಯ ಪಾವಕನಾದೆ.

ಧರ್ಮಧವಳಾಚಲದಿ ಜನಿಯಾಂತು, ವಿಷ್ಣು ಪದ
ಮರ್ಮರವನಿಳಿಯ ತಿಳಿವಿಗೆ ತಂದು, ಸಂಯಮದ
ಕೂಲದೊಳು ತ್ಯಾಗವೇಗದಿ ಹರಿದು ಭೋರ್ಗರೆದ
ಭಾರತದ ಬಾಳುವೆಯ ಬಿತ್ತರದ ತೀರ್ಥನೇ,
ಶ್ರೀ ರಘೋತ್ತಮ, ನಿನಗೆ ಮಂಗಳವ ವಚಿಸುತ್ತ
ಗೆಲವಾಗುವೆನು ತಂದೆ.

ದಡವ ಮೀರಿತೊ ಎನೊ
ನಲವಿನಿಂಗಡಲೆಂದು ತಿರಿಯ ಜನರುತ್ಸವಿಸೆ,
ಹೊಲ್ಲರುಲ್ಲಸಗಡಲು, ಬಲ್ಲ ಜನ ಬೆರಗಾಗೆ
ಎಲ್ಲ ಬಾಳಿನ ದಗೆಯ ತಣಿಸಿದಾಪದ್ವಂಧು,
ನೀರದ ಪ್ಯಾಮನೇ, ಭವಿಗೆ ಭವದುತ್ಪಾಹ
ತೀರದಿರುವಂದಮೊಳು ಕಡ್ಮರತಿಯನು ಹೊಗಳಿ
ಫಲವಿರತಿಯಿಂದದರ ಕಹಿಯನೆಲ್ಲವ ಕಳೆವ
ಸುಲಭಮಾರ್ಗವನರುಹಿ ನಡೆದು ತೋರಿದ ಧೀರ,
ಎನಿತು ಕುಭಗಳ ತಂದೆ ನೀನೆಮ್ಮ ತಾಯ್ನೊಲಕೆ
ಎನಿತೆತ್ತರಕ್ಕೊಯ್ದ ನೀನೆಮ್ಮ ಜೀವಿತವ !

ಸ್ವರವಿಲ್ಲದೆಯೆ ಗಾನ, ಮಲರಿಲ್ಲದೆಯೆ ಕಂಪು
ಕರಣ ವಿಷಯಗಳೊಂದುಗೂಡದೆಯೆ ಸೊಗದುಣ್ಣು
ದಾಹವಿಲ್ಲದೆ ತಣವು, ದೇಹವಿಲ್ಲದೆಯಿರವು—
ಸ್ನೇಹಮಯ, ನೀನಿಂತು ಯಾವ ನಿಲುಪೊಳು ನಿಂದು
ಯಾವ ದರ್ಶನ ಬಲಮೊಳಾವ ಭ್ರಮೆಯನು ಗೆದ್ದು
ಯಾವ ನಲ್ಮೆಯ ನೆಲೆಗೆ ತಿರೆಬಾಳನೊಯ್ಯಲೆಂ-

ದಶಾವತಾರ

ದೇವ ಪಂಥಕೆ ಸಂದೆ ? “ ಎಲ್ಲ ನಶ್ವರವಿದರ
ಅಂತ್ಯವೆಂಥಮೊ ಕಾಣೆ ; ಜೀವ ಜೀವನ ಕಾಡಿ
ಜೀವಿಸುವುವೇತಕ್ಕೆ ; ದುಃಖಮಯದೀ ಭವದಿ
ಬೇವ ಗಾವಿಲ ನಿನ್ನ ನಿರ್ವಿಣ್ಣತೆಗೆ ಮುಕ್ತಿ
ನಿರ್ವಾಣವೆಂದೆ ತಿಳಿ ; ಸರ್ವಕಾಮವ ಕಳೆ ;
ದುರ್ವಾರವೆನಿಸುವಿ ಹುಟ್ಟುಸಾವನು ಶಮಿಸಿ
ಸುಜ್ಞಾನಿಯಾಗುತ್ತೆ ಭವದಾಸೆ ಹಿಂಗಿಸು ;
ಅಜ್ಞರಾಚರಿಸುತಿದ ಯಜ್ಞಮಾರ್ಗವ ಬಿಡು.”
ಪಾರ್ವರನು ದಮಿಸಿದನೆ, ಅತಿಲೋಲುಪತೆಗಿಂಥ
ಸರ್ವಾಪಹರತತ್ವದೊಳತವೇ ಬೇಕಾಯ್ತೆ
ಜೀವನವನು ರಿಸೆ ಮೋಹಾಂಧಕೂಪದಿಂ
ನೋವು ನಲವೊಳಗುವು ಸಮತೂಕಮೊಳು ತೂಗೆ ?

ಇಂದುವರೆಗಿಂತಾಯ್ತು ನರನಾತ್ಮದುದ್ಧಾರ
ನಂದುವಂತಿರೆ ಧರ್ಮ ತಿರೆಗೆ ಶಿವದವತಾರ.
ಮುಂದೆ ದಣಿಯೆಂತೊಲಿವನೀ ಧರಿಯ ಜೀವಕ್ಕೆ ?
ಕುಂದ ಕಳೆವೆಮಗೀವನಾವ ಹದುಳದ ಬಿಕ್ಕೆ ?
ಮುಟ್ಟಿದುದ ಸುಡುವಂಥ ವರವ ಪಡೆದವನಂತೆ
ಸೃಷ್ಟಿಯನು ಕೆಡಿಸುತೆರೆ ಈಹೆ ಅಸುರನಹಂತೆ
ದುರ್ಮದಾವೇಗಗಳ ಯಂತ್ರದೈತ್ಯನು ಗಳಿಸೆ
ಧರ್ಮಗಳು ಧೂಳೀಳೆ ಕಾಮಪಥಮೊಳು ಚರಿಸೆ
ಕುದುರೆ ಅಳಿಬ್ಬರೂ ಉನ್ಮತ್ತರಾದವೊಲು
ಹದುಳ ಕೆಟ್ಟರೆ ಲೋಕ ಇಂದ್ರಿಯೋನ್ಮಾದಮೊಳು
ದುರ್ಜ್ಞೇಯನೇತೆರದಿ ತಿರೆಯ ತಿಳಿವಿಗೆ ಬರುವ ?
ವಿಜ್ಞಾನ ಬಲಿಯಿದಿರು ಯಾವ ಬಿಕ್ಕೆಯನೇರಿವ ?

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಜಡಕೆ ಕಿಂಕರನಾಗಿ ಬಳಲಿ ದೆಸೆಗೆಟ್ಟಿರುವ
ಬಡ ಚೇತನನಿಗಾವ ಬಗೆಯ ಬೆಂಬಲವೇವ ?
ಚಪಲಜಂಗಮಜಗಕೆ ಚಪಲಾರ್ಪವನೆ ಎರಿ
ಉಪರಮಿಸೆ ಬರುವನೋ ಪರಮರೌದ್ರವ ಬೀರಿ
ಜಗದವಲಯದ ಮೇಲೆ ಕರವಾಲವನು ಬೀಸಿ
ಯುಗದ ಪಾಪವ ಕೆಡಿಸೆ ಕ್ಷೀರಜಲಧಿನಿವಾಸಿ ?
ನಡುಗುತ್ತೆನ್ನೆದೆ ನೆನೆವುದಾ ಭೀಮಭಯಕರನ
ನುಡಿಯರಿಯದಳುತಿದೆ ಅವನ ನುತಿಸುವ ಹದನ.

‘ ನರಸಿಂಗ ’ ನಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಮಗಳು

(ಭಗವನ್ನೋಹಾವಿಷ್ಣುವಾದ ಮಗಳನ್ನು ನೋಡಿ ತಾಯಿಯ ಮಾತು)

(ನಮ್ಮಾಳ್ವರವರ ಸಿರಿಬಾಯಿನುಡಿಯ ಎರಡನೆಯ ಶತಕದ ಪಾಲ್ಕನೆಯ ದಶಕ)

೧

ಅಡಿಯಾಡಿ ಮನಕರಗಿ ಹಾಡನು
ಹಾಡಿ ಹಾಡಿ ಕಂಬನಿಕರೆವೆಲ್ಲೆಡೆ
ನೋಡಿ ನೋಡಿ ನರಸಿಂಗಾ ಎನ್ನುತ
ಬಾಡಿ ಹೋದಳೇ ಕಳೆಮೊಗದವಳು

೨

ಏನನರಿಯದೀ ಚೆಲುಮಗು ನಿಮ್ಮನು
ಕಾಣುವಾಸೆಯೊಳು ಸೊರಗರೆ, ಬತ್ತೆಯ
ಬಾಣನ ಸಾಸಿರ ತೋಳತಂದ ನೀವು
ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ದಯೆತೊಂದಿಹಿರೇ !

೩

ಕೊರಗುವ ಮನಮೊಳು ಬಿಂಕಿಯ ಬಳಿಯೊಳು
ಅರಗು ಮೇಣಮೊಲು ಕರಗುವಳವಳು
ಮರುಕವಿಲ್ಲ ನಿಮಗದಕೇಗೈಯಲಿ
ದುರುಳನ ಲಂಕೆಯನಳಿಸಿದ ನಿಮಗೆ.

ಎಂಬಳು ಲಂಕಾಪರನೇ, ಮತ್ತೆಯು
ಎಂಬಳು ಗೃಹದಧ್ವಜನೆ, ಎನ್ನುತ
ಹಂಬಲದೊಳು ಬಿಸುಸುಯ್ಯಳು ಕಂಬನಿ
ತುಂಬುತ ಕೈಮುಗಿವಳು ಭ್ರಮಿಸಿದ್ದು.

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

೫

ಇರುಳೂ ಹಗಲೂ ನೆನೆನೆನೆದೊರಲುತ
ತರುವಳು ನೈದಿಲೆ ಕಣ್ಣಿಗೆ ಹನಿಯ
ತೆರುವುದಿಲ್ಲ ನೀವಳಿಗಳು ಮುತ್ತುವ
ವರ ತುಳಸಿಯನಹ ಶುದ್ಧರ ಕೃಪೆಯೇ !

೬

ಮರುಕವುಳ್ಳವನೆ ಎಂಬಳು ಮತ್ತೆಯು
ಹಿರಿಯಾಸೆಯ ಹೊಲವನವೇ ಎಂಬಳು
ಇರವು ನನ್ನದಿವರಮೃತವೆ ಎಂಬಳು
ಕರಗಿಸಿ ಮನವನು ತನ್ನೊಳೆ ನಿಂದು.

೭

ತಾ ಪಡುತಿರು ಮೋಸವ ಮರೆಮಾಚುತ
ತಾಪದಿ ತಾರಿರೆ ತನ್ನೊಳಗಿವಳೆ-
ನ್ನಾಪದ್ವಂಧುವೆ ಕೃಷ್ಣಾ ಎಂಬಳು
ಆಪೂರ್ಣಾಂಬುಧಿ ಶಯನಾ ಎಂಬಳು

೮

ಎಲೆ ವಂಚಕ ಎನುವಳು ಕೈಮುಗಿವಳು
ಬಲು ಬೆಂದಿರುವೆವೆಯೊಳು ನಿಡುಸುಯ್ಯಳು
ಬಲಿ ಕಂಸನ ವಂಚನೆಗೈದವರೇ
ಅಳಲೇನೆಂಬೆನು ನಿಮಗೊಲಿದಿವಳ.

೯

ಇರುಳಾದುದ ಹಗಲಾದುದನರಿಯಳು
ಅರಳಿ ಜೇನ್ಸುರಿವ ತುಳಸಿಯನೆರೆವಳು

‘ ನರಸಿಂಗ ’ ನಿಗೆ ಮರುಳಾದ ಮಗಳು

ಉರಿವ ಮೊನೆಬಾಯ ಚಕ್ರಧರರೆ, ನಿ-
ಮ್ಮರಿವೆಂತಿಹುದೀ ಚಪಲೆಯ ಕುರಿತು.

೧೦

ಮಿಗಿಲಿಲ್ಲದ ಚೆಲುಕಣ್ಣಿಗೆ ಚಂಚಲೆ
ಹಗಲಿರುಳೂ ನೀರ್ ತರುವಳು ದೀನೆ
ಮಿಗು ಬಾಳುರಿವ್ವೇಲು ಲಂಕೆಯಳಿಸಿದರೆ
ಮೃಗಲೋಚನಗಳನೀಕೆಯವುಳಿಸಿ.

೧೧

ಬಾಡದ ವರಗುಣಗಳ ವಾಮನನ
ಹಾಡೊಳು ಸಿರಿಶಡಗೋಪನುಸರಿದ
ಹಾಡಿನ ಸಿರಿ ಸಾಸಿರದೊಳು ಹತ್ತಿವು
ಸೂಡಲಡಿಗೆ ಚೆಲುವಾದುದು ಮಾಲೆ

ಚೆಲುವ ನಾರಾಯಣ

(ಅಳ್ವಾರರ ಬಗೆಯನ್ನು ಭಗವಂತನು ತುಂಬಿ ನಿಂತುದನ್ನು ಕುರಿತ ಹಾಡು)
(ಸಿರಿಬಾಯಿ ನುಡಿಯ ಒಂದನೇ ನೂರಿನ ಹತ್ತನೇ ಹಾಡು)

೧

ಅರಿಶಿರಗಳನು ತರಿವ ಮಾಶಂಬಿ ಚಕ್ರಗಳ ಧರಿಸಿದವನು
ಸಿರಿಯ ಚೆಲುನೀಳಡಿಯಸೇಳು ಶೋಕಗಳಾದರಿಸುವಂತೆ
ತರಳನಿಂಥವನಿಲ್ಲವೆನುವ ವಾಮನನಾಗಿ ವರ್ಧಿಸಿದವ
ಕರಿಯ ಮಣಿಯಿಂದ ಕಂಗೊಳುವನಿವನೆನ್ನ ಕಂಗಳೊಳೆ ನಿಂತ.

೨

ಕಂಗಳೊಳಗೆಯೆ ನಿಲ್ವನಿವನನಾವೆರೆಯೆ ಕಾದತ್ತೆಯಿಂದ
ಸಂಗಡಿಸುವನು ನೆನೆಯೆ—ಇನ್ನಿವನ ನಾವೇನ ಬೇಡಲಕುದು
ಹೊಂಗುವುರಿ ತಾನಾಗಿ ನಲ್ಗಾಳಿ ನೀರಾಗಿ ಬಾನುಮಾಗಿ
ಮಂಗಳದ ನೆಲವಾಗಿ ಬಿತ್ತರಿಸುವೀ ನಮ್ಮ ನಾಥನನ್ನು ?

೩

ನಾಥನಿವ ನಮಗೆನ್ನ ತಂದೆಗೂ ತಾತನಿಗು ಮುತ್ತಜ್ಜಗೂ
ನಾಥನಿವ ತಣ್ಣನೆಯ ಚಿಂದಾವರೆಯ ಚಿನ್ನ ಕಂಗಳವನು
ನಾಥನುರಮೊಳು ಲತೆಗು ಹಾವಿಗು ನುಣ್ಣ ನಡುವವಳ ತಳೆದ
ನಾಥನೆಮ್ಮವನಿವನ ಬಿಡದೆ ಧರಿಸಾ ನನ್ನ ಮುಗ್ಧ ಹೃದಯ.

೪

ಹೃದಯವೇ ನೀನೊಳ್ಳೆಯವಳೊಳ್ಳೆಯವಳೊ ನಿನ್ನ ನೆರವಿಂ
ಅದನದಾವುದ ಗ್ರಿಯೆವಿನ್ನೆಮಗೆ ಏನುಂಟು ಆವ ಕೊರತೆ ?
ಹದಗೆಡದ ಹರೆಯದವ, ಮಲರಮಗಳಾಣ್ಣನವ, ನೀನವನನು
ಹೊದದೆ ಇರು ಬಿಡದೆ ನಾನರಿವುಗೆಟ್ಟಿರುವಂದಿಗೂ ಕಂಡೆಯಾ.

ಚಿಲುವ ನಾರಾಯಣ

೫

ಕಂಡೆಯಾ, ಎಲೆ ನನ್ನ ಹೃದಯವೇ, ಕರ್ಮಗಳು ಫಲಿಸುತ್ತಿಹುದೆ
ಕೊಂಡೆಣಿಕೆಯಿಲ್ಲದೆಯೆ ತಾವಾಗಿ ಫಲಗಳನು ಬಿಡುವ ತೆರವ
ಉಂಡವನನ್ನೇಳು ಲೋಕಂಗಳನು, ತೊಣೆಯಿರದ ಮೂರಡಿಗಳ
ಕೊಂಡೆಲ್ಲವಳಿದವನ ಕಂಡುಕೊಂಡಿಹೆಯಲಾ ನೀನುಮಿಂದು ?

೬

ನೀನುಮಂತೆಯೆ ನಾನುಮೀನೇರನಿಂತಿರಲು ಇನ್ನು ಮುನ್ನು
ಎಸೊಂದು ನೋವನೂ ಬಳಸಾರಗೊಡ, ಕೇಳು, ನನ್ನ ಮನವೇ
ತಾನೆ ತಾಯಾಗಿ ತಂದೆಯುಮಾಗಿ ಈ ಲೋಕಮೊಳಗೆ ಮೈಯ-
ನಾನುವೀಶನು ಮಣಿಯ ಬಣ್ಣ ದೊಡಲಿನ ಚಿಲುವ ನನ್ನ ತಂದೆ.

೭

ತಂದೆಯೇ ಎಂದೆನುತ ನನ್ನೊಡೆಯ ಎನ್ನುತ್ತ ನೆನೆದು ಮನಕೆ
ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸೊಲ್ಲಿಸೊಳು ಮೊನೆಯಿಡುವ ಪಾಪಿ ನಾನು
ತಂದೆಯೇ ನನ್ನೊಡೆಯ ಎನ್ನುತ್ತ ಬಾನವರು ನೆನೆದು ಮನದಿ
ತಂದಿಟ್ಟುಕೊಳ್ಳುತ್ತ ಸೊಲ್ಲಿಸೊಳು ಕೊಂಡಾಡುವಿ ಚಿಲುವನನ್ನು.

೮

ಚಿಲುವ ನಾರಾಯಣಾ ಎಂಬ ಸೊರೈನ್ನ ಕಿವಿಪೋಕೆ ಸಾಕು
ಮಳಮಳನೆ ಕಣ್ಣ ಹನಿಯುದುರುವುದು ಹುಡುಕುವೆನು—

ಸೋಜಿಗವಿದು !

ನಲುಮೆಯಿರುಳೊಳಗಂತೆ ಹಗಲೊಳೂ ಎಡಬಿಡದೆ ಒಡಗೂಡುತ
ಒಲುಮೆಯಿಂದಿ ಪೂರ್ಣನೆನ್ನ ಬಿಡದಿರುವನ್ನೆ ನನ್ನ ನಂಬಿ.

೯

ನಂಬಿಯನು ಸಿರಿಕುರುಂಗಡಿಯೆಂಬ ಪುರಮೊಳಗೆ ನಿಂತವನನು
ಚೆಂಬೊನ್ನಿನಂತೆಯೇ ಹೊಳೆಯುತ್ತಿಹ ಸಿರಿಮೂರ್ತಿಯುಳ್ಳವನನು.

೬೧

ರಸ ಸರಸ್ವತಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕವನಗಳು

ಚಿಂಚೊಗರ ತಳೆದವನ ಮೇಗಳಿನ ಬಾನವರಿಗಾದಿಮನನು
ಎಂಜಿ ನಾಸೇಸೆಂದು ನನ್ನೊಡೆಯಗೇಸೊಸೆದು ನಾ ಮರೆವೆನು ?

೧೦

ಮರವೆಯಿದು ಅರಿಮೆಯಿದು ಎಂದು ನಾಸೊಂದನೂ ತಿಳಿದರಿಯೆನು
ಮನೆವನಿವನೆಂದೆಯೇ ಚಿಂದಾವಸೆಯ ಚಿಲುವ ಕಂಗಳಾಂತು
ಮರವೆಯಳಿವಂಕೆನ್ನ ಹೃದಯಮೊಳು ನಿತ್ಯವೂ ನೆಲಸಿರುವನ
ಮನೆವನೇ ನಾನಿನ್ನು ನನ್ನ ಈ ನೀಲಮಣಿಯಂದವನ.

೧೧

ಮಣೆಯನ್ನು ಬಾನವರ ನೆಲೆಯ ನಡಸುವನನ್ನು ತನಗೆ ತಾನೆ
ಎಳೆಯಾದ ಒಡವೆಯನು ಚಿಲುವು ಕಾರಕೂರವನು ರಡಗೋಪನು
ಅಣೆಗೊಂಡ ನುಡಿಗಳಂ ನುತಿಸಿರುವ ಸಾಸಿರಮೋಳಿ ಹತ್ತನು
ದಣಿವಿಲ್ಲದಂದಮೊಳು ಕರಿನವರ ಕರಿವು ಹಾಯುವುದು ನೆಲೆಗೆ.

ಮೊದಲ ಚರಣಗಳ ಅಕಾರಾದಿ

	ಅಕ್ಷರ
ಅದಿಗೊ ದೆಸೆಕೂಡುವೆಡೆ ತಿರಿಗೂರುತಿವೆ ಮುಗಲು	೩೬
ಅರಿಶಿರಗಳನು ತರಿವ ಮಾರಂಕ ಚಕ್ರಗಳ ಧರಿಸಿದವನು	೬೦
ಅಹ ಬಿಡುವೆ, ಕ್ರಾಂತಿ ದಮಪಾಲಿಸಿಹ ನಲ್ಲರನೆ,	೩೧
ಆಡಿಯಾಡಿ ಮನಕರಗಿ ಹಾಡನು	೫೭
ಇದು ಮೀಸಲೇ ನನಗೆ, ಈ ಬೆಳ್ಳಿ ಬಟ್ಟೆರೊಳು	೨೯
ಇಹುದೆನ್ನಲಿರವಿಲ್ಲ ಇಲ್ಲವೆನಲಹುದಿರವು	೨೩
ಇಳೆಯೊಳು ನಿಂದಿಲ್ಲ	೨೬
ಈ ತಿಂಗಳು ಜನಮರೀ	೨೦
ಈ ವಿದ್ಯಾಲಯಮುತ್ಸವ ಸಮಯದಿ	೩೯
ಕಿರೀಟಪತಿಗಳ ರಾಜ್ಯವಿಲ್ಲ	೧೭
ಗಿಡಬೆಳೆದು ಹೂಡಿಗೂಡುತಿವೆ ಗುಡಿಯ ಗೋಪುರ	೩೫
ತುಳಿದ ರಭಸಕೆ ನೆಲವೆ ಬಿಂಬಂಗೆ, ಬಿಡುಗಡೆಯೇ,	೧೪
ತೆರಿಗೆ ಸಂದಿತು ದಿಸಕೆ: ನಿತಿ ತುಂಬಿರುವ ಪ್ರಾಣ-	೩೦
ನೆನೆವೆನೀ ದಿನ ಪುಣ್ಯಜಾತನ ನಮ್ಮ ಸಾಡವಿಧಾತನ	೧೧
ಪ್ರಣತಾರ್ಥಪಂಕದಿಂ ಕಟ್ಟಿದವ ಸಾವದವ	೩೩
ಬಂದಿತು ದೀಪಾವಳಿ ಮನೆಮನೆಯೊಳು	೩
ಬಾಸು ತೆರೆದಿರೆ ತಿರೆಯ ಕೊಯ್ಬಿರೆ ಸೂರ್ಯ ತನ್ನಸುರಾಗದಿ	೫
ಭವದ ಮೇಲಿಂದಿದ್ದು ಭಾವಮೊಳು ಸಂಚರಿಸಿ	೪೪
ಭವನುತ್ಪವಾಗ್ರಮೊಳು ಮೆರೆವ ಗಣದೂರವನೆಯ	೩೪
ಮದುಗುವೆಯ ನೀ ಗೆಳೆಯ ನಮ್ಮ ಸಾಡಿನ ಪರಿಗೆ:	೩೨
ಮೆಲುಗಾಳಿಯೊಳು ಗಿಡವೆರೆ ಹೊರಳೆ	೩೭
ವಸಂತ ಚಂದನ	೫೦
ಹೃದಯಾನಕಾಶಮೊಳು ಸಚ್ಚಿದಾನಂದವನು	೫೩
ಹೊನಲಿನ ಗೆಲುವಿಲ್ಲದಕೆ	೨೨

ಗದ್ಯಚಿತ್ರಗಳು ಮತ್ತು ಕಥೆಗಳು

ರಾಮಾಚಾರಿಯ ನೆನಪು

ರಥಸಪ್ತಮಿ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು

ಧ್ವಜರಕ್ಷಣೆ ಮತ್ತು ಇತರ ಕಥೆಗಳು

ಈಚಲುಮರದ ಕೆಳಗೆ

ಅನುವಾದ

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯ ಕನ್ನಡ ಪದ್ಯಾನುಃ

ಕೆಲವು ಹೊಸ ಪ್ರಕಟನೆಗಳು

ಕೃಷ್ಣ ಶಾಸ್ತ್ರಿ, ಎ.ಆರ್.

ವಚನ ಭಾರತ (ಎರಡನೆಯ ಮುದ್ರಣ)	೬	೮	೦
ಕಥಾಮೃತ	೭	೮	೦
ಭಾಸಕವಿ	೨	೮	೦
ಭಾಷಣಗಳು ಮತ್ತು ಲೇಖನಗಳು, ಭಾಗ ೧	೩	೦	೦
,, ,, ಭಾಗ ೨	೪	೦	೦

ಶ್ರೀಕಂಠಯ್ಯ, ತೀ.ನಂ.

ಒಲುಮೆ	೧	೮	೦
-------	---	---	---

ನರಸಿಂಹಸ್ವಾಮಿ, ಕೆ.ಎಸ್.

ಉಂಗುರ	೧	೪	೦
-------	---	---	---

ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ, ಕೆ.

ಕನ್ನಡ ಧ್ವನ್ಯಾಲೋಕ	೫	೦	೦
ಕನ್ನಡ ಕಾವ್ಯಾಲಂಕಾರ (ಅಚ್ಚಿನಲ್ಲಿ)			
ಪ್ರತಿಮಾ ನಾಟಕ (, ,)			

ಪರಮೇಶ್ವರಭಟ್ಟ, ಎಸ್. ವಿ.

ಕನ್ನಡ ಕುಮಾರಸಂಭವ	೨	೮	೦
ಪ್ರೇಮಾರಾಧನ	೨	೦	೦
ಕನ್ನಡ ಮೇಘದೂತ	೧	೦	೦

ಕೃಷ್ಣ ಮೂರ್ತಿ, ಎ.

ಪಾಂಪೆಯ ಕೊನೆಯ ದಿನಗಳು	೧	೮	೦
---------------------	---	---	---

ಸುಬ್ಬರಾವ್, ತ.ರಾ.

ರಕ್ತರಾತ್ರಿ	೧	೮	೦
------------	---	---	---

ವಿವರಗಳಿಗೆ ಬರೆಯಿರಿ :—

ಶಾರದಾ ಮಂದಿರ

೫೭೮, ಕೃಷ್ಣರಾಜವನಂ, ಮೈಸೂರು